

Nº2 · juny 2024

Alarma!

Revista de les associacions de Bombers de Barcelona

Agrupació Cultural i Esportiva

Cau del Jubilat

Plataforma per a la Defensa del Patrimoni Històric

Contingut d'aquest número

Editorial	3
Les nostres associacions	
Festa del Patró a l'Espai Bombers, per Redacció.....	4
Festa del Patró al Saló de Cent, per Redacció.....	6
Activitats de l'ACE pel patró 2024, per Gerard Mestres	7
Entrevista virtual a Anselm Andrés, per Joan Andrés.....	10
Festa del Vapor a Móra la Nova, per PDPHBB	12
Homenaje a los jubilados, per Enric Lluell	13
Actividades del Cau del Jubilat 2023, per Lluís Arias.....	14
El Cau del Jubilat i les activitats de prevenció, per Joan Canudas i Alexandra Donaire.....	16
Companys que ens han deixat, per Cau del Jubilat	18
Mànegues pel clima, per Àlex Montón.....	19
IV Concurs de Relats Curts de l'ACE, per Gerard Mestres	20
Actualitat de Bombers de Barcelona	
Exposició «Pompiers de l'Union Européenne» a Gex, per PDPHBB.....	29
Nova torre de pràctiques del parc de la Vall d'Hebron, per Jordi Secall.....	30
Bombers de Barcelona, fundador de la CTIF, per Joan Pedreny	32
Innovació en extinció: mànegues de 38 mm, per Jordi Secall.....	33
SISCOM-BCN. Exemple d'aplicació del Sistema de Comandament de Bombers de Barcelona, per Jordi Secall	34
Reportatges	
Esfondrament a Badalona, per Josep Manel Escudero	36
Els bombers de l'Hospitalet de Llobregat i la seva integració en el Servei d'Extinció d'Incendis i Salvaments de l'Ajuntament de Barcelona, per Marc Ferrer	38
Cara B, per Francesc Plana.....	42
Pilarín Bayés col·labora amb Bombers de Barcelona, per Ricard Cervantes i Joan Andrés.....	46
Collserola en perill, per Joan Baucells.....	48
Boscós, emergència climàtica, focs. On som, cap on anem, per Martí Boada i Marc Castellnou.....	49
Simulacre d'incendi forestal a Collserola, per Bombers de Barcelona	51

Seguim...

El mes de gener d'enguany vam fer la presentació del número 1 d'aquesta revista a l'Espai Bombers, al carrer Lleida de Barcelona. Després de la incertesa de fer reviure una revista que feia trenta anys que no es publicava, estem molt satisfets de la rebuda que ha tingut. El col·lectiu de bombers ha canviat molt des d'aleshores — literalment — i les dinàmiques són diferents, però creiem que l'esperit bomberil segueix ferm i que per tant l'objectiu d'aquesta revista, la cohesió del col·lectiu, té molt de sentit. Aquest segon número, que apareix ajustat a la periodicitat semestral que ens vam marcar inicialment, és un reflex d'aquest esperit.

Volem esmentar l'incendi que el 24 de febrer va devorar un complex residencial de catorze plantes al barri del Campanar de València, en el qual van morir deu persones. L'extraordinària velocitat de propagació de les flames per la façana va provocar la piròlisi de tots els habitatges en pocs minuts. Els bombers de València, als quals donem des d'aquí el nostre emotiu suport, es van haver d'enfrontar a un incendi de proporcions desmesurades,

fora de tota previsió i nou per a nosaltres. Ja l'any 2017 n'hi va haver un precedent a Londres, on va cremar la torre Grenfell i hi va haver setanta-quatre morts.

A l'espera dels resultats de la investigació que hi ha en curs, la causa de la ràpida propagació del foc en els dos incendis sembla ser la mateixa: la façana ventilada, amb panells combustibles. Al Regne Unit l'incendi de la torre Grenfell va motivar una investigació que va portar a l'establiment d'una llei estatal, la Building Safety Act, del 2022, que obliga a la reforma dels edificis amb façanes ventilades. Aquí també s'han creat comissions d'estudi d'aquesta tipologia de construcció i esperem poder parlar-ne quan se'n publiquin les conclusions.

Dediquem els primers articles als actes de celebració del dia de la festa dels bombers, el 8 de març, des de diferents vessants: oficials, emotius, esportius i festius.

També abordem, en els tres darrers articles, la problemàtica dels incendis forestals i de com els afecta la sequera que pateixen els nostres boscos.

— Seguim...

Presentació de la revista a l'Espai Bombers

Revista Alarma!

Editada per les associacions dels bombers de Barcelona: Agrupació Cultural i Esportiva de Bombers de Barcelona (ACE), Cau del Jubilat de Bombers de Barcelona (Cau) i Plataforma per a la Defensa del Patrimoni Històric de Bombers de Barcelona (PDPHBB).

Consell de redacció:

Joan Andrés (director), Juan Diego Cabello, Joan Canudas, Ricard Cervantes, Víctor Doñaño, Pere González, Joan Pedreny, Jordi Secall

Correcció:

Marta Hernández Pibernat

Edició i impressió:

DBcoop, sccl

Portada:

Dia del Patró: adeu, papa.
Foto: Xavi Hurtado

Contacte:

info@revista-alarma.com

Dipòsit legal:

DL B 2210-1958
ISSN 2938-5628

Edició digital:

ISSN 2938-5636
Facebook:
Revista-Alarma Bombers
<https://caujubilatbombers-bcn.cat/alarma-no2/>

Festa del Patró a l'Espai Bombers

Redacció

El 8 de març vam poder assistir, a l'Espai Bombers – Parc de la Prevenció, als actes de celebració de la festivitat de Sant Joan de Déu, patró de Bombers. A les dotze del matí, davant del Monument al Bomber, es va fer

l'ofrena floral als bombers caiguts en acte de servei. Després del parlament del director del Servei, Sebastià Massagué, el president del Cau del Jubilat de Bombers de Barcelona, Enric Lluell, va llegir en nom d'aquesta entitat el missatge que reproduïm a continuació:

Parlaments a l'Espai Bombers. Fotografia Ricard Cervantes.

Bon dia a tothom, tinent d'alcalde, senyor Albert Batlle, gerent, Maite Casado, director del Cos, Sebastià Massagué, autoritats.

Companyes i companys. Avui és un dia molt especial per a nosaltres, bombers i bomberes del Cos de Bombers de Barcelona.

Amb aquest acte de l'ofrena floral al monument, que representa per a molts el nostre patró, sant Joan de Déu, volem renovar el nostre compromís amb el Cos i amb la ciutat, i reivindicuem que la nostra tasca com a jubilats del Cos és necessària i que estem orgullosos de compartir-la amb tothom.

Els valors de l'organització, els valors del Cos, són els nostres valors i amb aquest acte també ens comprometem...

- A donar tot el que som per salvar vides.
- A formar-nos per ser útils als altres.
- A respectar amb equitat tots els mem-

bres del cos.

- A actuar amb celeritat i eficàcia allà on faci falta.
- A ser solidaris amb les companyes i els companys.
- A aprendre dels qui més en saben.
- A ensenyar als qui comencen.
- A tractar les víctimes amb cura, sensibilitat i respecte.
- A viure plenament la nostra vocació de servei
- A participar en la millora de la qualitat de vida dels ciutadans de Barcelona.

Abans de fer una estona de silenci volem tenir un record especial per tots aquells que han patit i estan patint les conseqüències dels incendis i també per les companyes i els companys que ens han deixat recentment i que ara trobem a faltar.

A continuació els assistents van passar a la sala de l'Espai Bombers, on es van fer els parlaments de les autoritats i es va fer entrega de felicitacions als membres del Servei que van tenir actuacions destacades durant el darrer any. Els guardonats van ser:

Cap de Sector Sanitari Daniel Rodríguez Martínez
Caporal Pau Serra Bou
Bomber David Vilà Paradedà
Bomber Jonathan García Villena

Pel servei 23004551: foc de local amb generació i sortida de fum dens i negre a través de porta i finestres. Es van rescatar dues persones inconscients i en aturada cardiorespiratòria. La seva actuació àgil i decidida a l'assistir simultàniament les dues víctimes amb maniobres de respiració cardiopulmonar va aconseguir que una d'elles remuntés.

Bomber Albert Marcos Gómez

Pel servei 23023920: temptativa de suïcidi d'una persona situada dalt d'una grua d'edificació, a gran altura. La seva decidida actuació, en què va saltar

Ofrena floral al Monument al Bomber. Fotografia R.Cervantes.

(correctament assegurat) uns tres metres des del terrat de l'edifici fins a la grua, separada un metre de la façana, es va agafar a l'estructura amb els braços i va encerclar la persona amb el seu cos perquè no pogués saltar, tot i el risc de ser colpejat, va permetre rescatar la persona afectada i traslladar-la a l'hospital.

Bomber Javier Bujanda Ruiz
Bomber Dídac Iglesias Carrillo
Agent de la Guàrdia Urbana Manuel Montes Peñas

Pel servei 23026307: temptativa de suïcidi d'una persona molt alterada situada en un balcó, a la part exterior de la barana. Com a resultat d'una maniobra ràpida i molt ben coordinada, els dos bombers i l'agent de la Guàrdia Urbana van poder irrompre al balcó des de l'interior, subjectar la persona i estirar-la per sobre de la barana fins a l'interior de l'habitatge.

Bomber Miguel Àngel Oliete Royo

Pel servei 23034329: auxili a persona, un nen en aparent aturada cardiorespiratòria. Amb la seva ràpida actuació obrint una via aèria i fent maniobres de ressuscitació va aconseguir que el nen tornés a respirar, dèbilment al principi i després amb normalitat.

També es va fer entrega d'un diploma a:

Magí Puig, en reconeixement i agraïment per la seva generositat, atenció i dedicació en l'aportació de l'obra de reproducció litogràfica per a Bombers de Barcelona de l'any 2023.

Imma Ros i Elías López, a títol postum, membres del Clúster de Seguretat Contra Incendis de Catalunya, que malauradament ens van deixar l'any passat, per la seva trajectòria professional en el món de la seguretat contra incendis i el treball conjunt amb Bombers de Barcelona.

Enric Cortada Fabregat, cap de la Torre de Control, i **Eduardo González Sánchez**, cap de Conservació i Ajudes a la Navegació, tots dos del Port de Barcelona, en agraïment per la seva col·laboració en el desenvolupament de la formació permanent de l'any 2023 i per la seva predisposició al treball conjunt amb Bombers de Barcelona en matèria pedagògica i operativa.

José María Sopena Lalueza, responsable de manteniment dels vehicles de Bombers de Barcelona, en agraïment a tota una vida dedicada al manteniment de l'operativitat dels vehicles de Bombers de Barcelona, tasca en què ha destacat per un abnegat caràcter de servei públic i per l'afinitat amb els valors del Servei.

Marta Martí i Besas, cap del Departament de Recursos Econòmics de la Gerència d'Àrea de Seguretat, Prevenció i Convivència, en reconeixement i agraïment pels vint anys de feina dedicada com a cap de departament i per la seva alineació amb els valors del Servei i l'abnegació davant el servei públic.

Entrega de la felicitació als companys Bujanda i Iglesias i a l'agent Montes. Fotografia R.Cervantes.

Entrega de la felicitació als companys Rodríguez, Serra, Vilà i Garcia. Fotografia R.Cervantes.

Entrega del diploma a José M. Sopena. Fotografia R.Cervantes.

Festa del Patró al Saló de Cent

Assistents a l'acte al Saló de Cent. Fotografia: R. Cervantes

Redacció

L'acte institucional del patró de Bombers al Saló de Cent és l'acte d'homenatge i reconeixement a totes les persones que, dins i fora del Cos, han contribuït amb la seva tasca a fer de Barcelona una ciutat més segura.

L'acte va comptar amb la presència de l'alcalde, de la tinència d'alcaldia de Prevenció, Seguretat i Convivència, de la direcció de Bombers i Guàrdia Urbana i de la gerència de l'àrea. Hi van assistir onze membres del Cos que ja han complert els trenta-cinc anys de servei, als quals es va lliurar la medalla d'argent, i

també els vint bombers que durant l'any passat van donar per finalitzada la seva trajectòria professional a Bombers de Barcelona, als quals es va lliurar *La Genoveva* en reconeixement de tota una vida dedicada al servei públic.

Enguany es van donar quatre plaques a títol honorífic en agraïment i suport per la col·laboració mostrada amb el Cos de Bombers i Bombers de l'Ajuntament de Barcelona: a l'Àrea de Normativa Tècnica de la Subdirecció General de Arquitectura y Edificació del Ministerio de Vivienda, per la creació d'un grup de treball amb la participació dels cossos de bom-

bers de tot l'Estat amb l'objectiu de promoure canvis en la normativa de prevenció d'incendis; al Cos de Bombers de l'Ajuntament de Madrid, per la predisposició i col·laboració en la creació de la xarxa de ciutats en matèria de seguretat i prevenció d'incendis; a la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments de la Generalitat de Catalunya, per la col·laboració en la preservació forestal al Parc de Collserola, en l'àmbit de la coordinació en el vessant preventiu i d'anàlisi de risc, amb especial èmfasi en la gestió forestal, i al Cos d'Agents Rurals de la Generalitat, pel treball conjunt a

l'entorn forestal del Parc de Collserola i en les tasques d'investigació de l'origen dels incendis.

Volem fer una menció especial del reconeixement que va fer el Cos a Joaquim Pol, com a fotògraf que va dedicar tota la seva vida a fotografiar les intervencions del Bombers de Barcelona i que va saber captar les imatges que mostren l'essència dels valors del nostre Servei. L'agraïment del Cos va quedar reflectit en el comentari final de la Direcció dirigit a Joaquim:

«Durant tota la vida ens has fotografiat a nosaltres, avui nosaltres som els que et fem la foto a tu». Gràcies, Joaquim.

Autoritats a la plaça de Sant Jaume. Fotografia: R. Cervantes

Joaquim Pol rebent el reconeixement. Fotografia: R. Cervantes

Activitats de l'ACE pel patró 2024

Gerard Mestres

Enguany la festa del patró 2024 s'ha celebrat amb multitud d'activitats organitzades per les diferents seccions de l'Associació Cultural i Esportiva de Bombers de Barcelona.

Vam començar calçant-nos les cales, posant-nos el mallot i pujant a la bicicleta amb la secció de **ciclisme**, que va organitzar dues sortides paral·leles. Els ciclistes amants de l'asfalt van fer quaranta quilòmetres per les carreteres de Collserola, i els bojos de la pols i les pedres en van fer trenta pels corriols de la mateixa zona. En total, trenta-sis participants van sortir a pedalar.

Tot i estar repartits en aquestes dues disciplines, finalment les dues colles de ciclistes es van reunir per compartir un bon esmorzar a Can Coll..

Sortides paral·leles de carretera i muntanya. Foto: Joan Carles Mompel.

I del mallot ajustat passem als peus de gat per anar-nos-en a fere **escalada** al rocòdrom Gravetat 0 de Terrassa per gaudir-hi

d'una competició en tres modalitats: bloc, resistència i velocitat. Els guanyadors van ser Pep Terrades, Pau Contreras i Raül Martínez, que van superar la resta de participants en deu vies d'escalada, vint-i-cinc *boulders* i una via de pujada amb crono.

Un pas difícil. Foto: Raül Espinosa.

Es va penjar un pernil al final de la via perquè els més agosarats proessin d'agafar-lo i endur-se'l a casa. El pernil s'havia empastifat prèviament amb greix per donar emoció a l'intent, o més aviat fer-lo quasi impossible, i evidentment ningú va aconseguir agafar-lo i finalment es va sortejar entre els participants, juntament amb material d'escalada.

Per acabar, els assistents van poder gaudir d'una deliciosa paella de muntanya.

Ara canviem els peus de gat per botes d'**esquí**, ens espolem el magnesi de les mans per agafar els bastons i anem amb la secció d'esquí de muntanya a una sortida popular des del pla de la Masella fins al cim del Niu de l'Àliga. En aquesta acti-

vitat hi van participar vint persones i al final es va fer un bon pica-pica i un sorteig de material.

En una altra activitat més exigent, els nostres companys van sortir de Llanos del Hospital, van fer nit al refugi de la Renclusa i l'endemà van continuar fins al cim de l'Aneto, a 3.404 metres d'altitud.

Ja per a nivells avançats, es va programar una sortida per als bombers que practiquen esquí de muntanya de competició, en l'anomenat Hamster Day —a mi em sona a «dia de la marmota», ara veureu per què—, en què es tractava d'anar des del pla de la Masella al cim del Niu de l'Àliga tantes vegades com es pogués mentre l'estació d'esquí estigués oberta. El guanyador va ser en Duarri, amb 6.200 metres positius de desnivell acu-

Preparant el descens en ràpel a l'avenc de la Codolera. Foto: Quiñones.

mulats en vuit hores.

I dels cims més alts a les profunditats més recòndites de la terra, la secció d'**espeleologia** fa una visita

a la coveta de la Codolera de Sant Llorenç del Munt, un avenc apte per a tots els públics que no deixa indiferents ni veterans ni novells en aquesta especialitat.

El més espectacular, segons els assistents, va ser el ràpel de divuit metres que inicia aquest recorregut subterrani i que ja per si sol justifica la visita a l'avenc. Grimpant per colades i arrossegant-se per gateres, la dotzena d'assistents acaben sortint a l'exterior per finalitzar l'activitat amb un copió dinar.

Sortim de sota terra per anar sota l'aigua, perquè els companys de la secció d'**activitats subaquàtiques** han tornat per segon any consecutiu a capbussar-se al tanc d'aigua salada més gran de l'aquàrium de Barcelona.

Aquesta vegada ens acompanyava una submarinista novella i mare recent. Des de la seguretat de l'altra banda del vidre, la Lluna observava com la mama nedava entre taurons. Però tranquils, tot va anar bé i els protagonistes d'aquesta història van acabar dinant en un dels restaurants de la zona.

La Lluna espera la mama. Foto: Andreu Santacana

Si en voleu llegir la crònica sencera, ho podeu fer al web de l'ACE, a la secció de notícies.

Ens traïem el vestit de neoprè i per eixugar-nos ens enlairem des del mirador de la Figuerassa per sobrevolar les terres del Berguedà i gaudim de les vistes del Santuari de Queralt. En l'activitat, organitzada per la secció de **parapent**, vint persones —algunes en vol individual i d'altres en tàndem— van poder compartir el cel amb els voltors ascendint gràcies als corrents tèrmics i finalment gaudir d'un bon àpat.

I de volar amb els voltors a fer volar les pilotes de **pàdel**. En aquest primer torneig de l'any, celebrat al Padel Indoor de Gavà, els participants lluitaven dins les seves gàbies de vidre per aconseguir un lloc al podi. El torneig el va organitzar la secció de pàdel, que ens informa que enguany la intenció és fer-ne tres, igual com es va fer l'any passat.

Els guanyadors d'aquesta primera competició van ser: Òscar Morillo i David Guinart pel quadre d'or, Àlex González i José Sierra pel quadre de plata, i Toni Mas i Joan Carles Guarné pel quadre de bronze. I, per descomptat, l'organització va coronar l'esdeveniment amb un excel·lent pica-pica.

I continuant amb el camp dividit per una xarxa però canviant la gespa artificial per la sorra, celebrem el tradicional torneig de **vòlei platja** de Bombers de Barcelona.

Prop de vuitanta persones es van reunir al club de vòlei Beach Sports Catalunya de Premià de Dalt per participar en la competició, en la qual es

Final del vol. Foto: Santiago Gutiérrez.

Fotografia del grup de pàdel. Foto: Òscar López.

van enfrontar tres grups de cinc equips; només es podien classificar els vuit millors. L'equip Better Anus, que revalidava el títol per segon any consecutiu, va quedar en primer lloc, seguit per Zumito de Mango i Plans de Farigola en segona i tercera posició.

I endevineu què? Per acabar el torneig, una bona barbacoa final...

Com heu pogut veure, per més activitats diferents que fem, en totes acabem moment el bigoti, i és que si hi ha una cosa que ens agrada més que ser bombers... és menjar.

Esmàixada que es va convertir en punt. Foto: Sergi Ger.

Properament se celebrarà la vuitena **milla nàutica** solidària, una travessa aquàtica no competitiva en què els nedadors recorreran la distància de mitja milla nàutica, o una milla, dues o tres, el diumenge 30 de juny a partir de les deu del matí a la platja del Bogatell, al costat de la Base Nàutica.

Tot i que quan es publiqui aquest article la nedada encara no s'haurà dut a terme, cal fer-ne una menció especial perquè l'import de les inscripcions anirà destinat a l'Associació Espanyola de Limfangioleiomiomatosi o LAM, una malaltia d'afectació pulmonar caracteritzada per un creixement anòmal de les cèl·lules musculars que destrueix el teixit pulmonar, el qual acaba perdent la seva funció.

I de cap de cartell, com en un festival de música, la **fiesta del patró té**, sens dubte, un lloc especial entre les activitats anuals celebrades pels bombers.

En aquesta festa no només hi ha música en directe i concurs de paelles: també hi ha un castell inflable, un toro mecànic i, per als més petits, pintat de cares.

Aquí ens retrobem amb companys de promoció o d'antic torn, veterans i pollastres, fins i tot hi veiem cares noves, gent que no coneixíem.

En aquesta festa conflueix aquest 1-4 de família laboral i família real.

Aquest dia ens reunim tots els bombers de Barcelona però mantenim la ciutat protegida, i si no us ho creieu pregunteu-l'hi al Pep, que deia adéu així al seu pare quan aquest va

Disfrutant de la paella. Foto: Xavi Hurtado.

haver de marxar a corre-cuita per socórrer la ciutadania encara que també els seus dies (veure la foto de portada).

Diferents torns es van enfrontar en el concurs de paelles, però només el torn B de Vall d'Hebron

en va sortir victoriós. Per cert, nois, com mana la tradició, l'any que ve la paella general l'haureu de fer vosaltres.

La festa del patró, que se celebra al parc de Montjuïc des de ja fa un bon grapat d'anys i amb multitud d'as-

sistents, és l'activitat reina entre les que organitza l'ACE, i és que no hi ha gaires col·lectius que puguin presumir d'una celebració com aquesta, en la qual gairebé la totalitat de la plantilla es reuneix un mateix dia, en un mateix lloc...

Ara que la direcció de l'Associació Cultural i Esportiva ha canviat de mans i sembla que el relleu s'ho ha agafat amb ganes, esperem que durant el que queda d'any se celebri moltes més activitats i que tots en puguem gaudir.

Música en directe amb De Mortimers. Foto: Xavi Hurtado.

Entrevista virtual a Anselm Andrés

Joan Andrés

El meu pare, Anselm Andrés i Gasol, va morir el 4 de febrer del 2022, als noranta-nou anys. Ell, com jo més tard, va entrar al Cos de Bombers de Barcelona com a bomber, i al cap dels anys va passar a ser cap de guàrdia. Va ser un dels iniciadors de la revista *Alarma!*, en la qual va col·laborar molts anys. Un cop jubilat va seguir en contacte amb els companys al Cau del Jubilat, del qual va ser secretari, president i, finalment, president honorífic, quan les forces ja li faltaven.

Ara, malauradament, ja no puc fer-li una entrevista per a aquesta revista que tant li hauria agradat veure

renéixer. Però he pensat a inventar-me-la. Per sort, a més que havíem parlat molt sobre temes del Cos, li agradava molt escriure; feia cartes de queixa o simplement reflexions que es guardava a l'ordinador, així que tinc molta documentació sobre els seus pensaments. Era una persona molt reivindicativa. Recordo amb orgull que una vegada en Sangüesa, que aleshores era cap de prevenció del Servei, va dir sobre mi: el Joan s'assembla massa al seu pare.

Demano disculpes per l'atreviment d'inventar-me aquesta entrevista amb el meu pare, però ho faig amb el convenciment que a ell li hauria agradat fer-la i que les seves respostes haurien sigut molt probablement així:

Per què et vas fer bomber?

Jo era lampista i també carboner. El meu cosí, el Guillem Serra i Andrés, havia entrat al cos, i em va proposar entrar-hi jo també. Hi vaig entrar el 1950 com a bomber electricista. Durant un temps vaig compaginar les tres feines. De fet, vaig conèixer la meva dona, la Tina, perquè ella ja s'havia fixat en mi a la carboneria i un dia em va veure passar dalt d'un camió de bombers, tocant la campana cap a un servei, i l'endemà va venir a la carboneria a dir-me que m'havia vist.

L'Anselm quan va ingressar a Bombers de Barcelona

Per què no vas ascendir mai a caporal?

Jo no era de la corda del senyor Jordan, el cap de bombers. No m'ha agradat mai fer la pilota a ningú, i això a ell el molestava, així que no em vaig presentar a cap concurs d'ascensos, fins que, un cop acabada la carrera d'aparellador, em vaig presentar a auxiliar de cap de zona. He de dir, però,

que, un cop jubilats tots dos, vam fer amistat en les excursions que fèiem amb el Cau del Jubilat.

Però sí que eres de la corda del senyor Sabadell.

Sí. En Sabadell, el sots-cap del Servei, era un home molt seriós i treballador. Amb ell vam organitzar el segon Congrés Nacional de Bombers espanyols, aquí a Barcelona, i vam col·laborar en la fundació de l'Aself (Asociación Española de Lucha Contra el Fuego) i també de la Cultural (ACE). Amb la seva ajuda ens vam fer subscriptors de revistes de bombers franceses, com *Allo 18*, de les quals jo traduïa alguns articles per a la revista *Alarma!*

Per què feies el pluri?

El sou de bomber en aquells temps era molt minso. Tot just arribava per pagar les lletres del pis que vam comprar a Montbau. Tots els bombers havíem de fer el *pluri* per força. A més, les dones no treballaven, eren mestresses de casa.

Com vas passar a ser cap de guàrdia?

Als quaranta-dos anys vaig començar els estudis d'aparellador, el que ara és arquitecte tècnic. Durant els tres anys de carrera vaig estar fix al torn de nit, de telefonista al Central, i així podia estudiar mentre treballava. Al matí anava a classe, i a la tarda donava classes de dibuix a l'Escola Industrial.

Pare i fill el dia del patró del 2010. Foto: Ricard Cervantes.

Sí, això ho recordo, perquè jo aleshores tenia vuit anys. I et van fer cap de guàrdia automàticament?

No. Ens van fer un concurs. Vam entrar el Carlos Esteve, l'Alfonso Mestres, l'Oriol Altisench i jo. Vam entrar com a auxiliars del cap de zona, perquè fins aleshores feien les funcions de cap de guàrdia els caps de zona, que eren arquitectes o enginyers. Després nosaltres, arquitectes tècnics o enginyers tècnics, vam ser els primers a tenir el nomenament de cap de guàrdia.

I vas deixar de fer el pluri?

No, però sí que vaig deixar les altres feines i vaig començar a fer de pèrit d'assegurances al despatx que tenia en Jordi Teixidó, que, a més de ser el cap de bombers, tenia aquest despatx de peritacions. De bomber me'n vaig jubilar als seixanta-cinc anys, però vaig seguir fent de pèrit fins als setanta.

L'Anselm al despatx del cap de guàrdia

Per què et van enviar dos anys a Disciplina Urbanística?

El dia del patró dels bombers, el 8 de març, s'havia celebrat sempre al parc Central (que després en van dir Eixample), i l'entrega de medalles al mèrit es feia allà. El 1975, que em corresponia la medalla dels vint-i-cinc anys de servei, l'Ajuntament

va decidir que ens la donarien al Saló de Cent i el dia de la Guàrdia Urbana, en lloc del dia del nostre patró. Nosaltres (vuit companys i jo), com a protesta, no vam anar a recollir la medalla. L'endemà en Sangüesa, cap del Servei, ens va cridar i ens va portar represaliats a treballar a Disciplina Urbanística. No vam poder tornar a Bombers fins al cap de dos anys, després de guanyar el contenciós que vam interposar.

Has viscut serveis molt importants. Quins records més?

L'incendi al carrer Rector Triadó, el 1964, va ser terrible, perquè hi van morir tres companys. Jo encara era bomber. De fet, al vestíbul de les oficines del parc de l'Eixample hi havia una gran fotografia on es veu com treuen el company Calderon, i jo soc al darrere tirant aigua amb una mànega. Com a cap de guàrdia vaig dirigir els serveis dels incendis de la sala Scala, de Torrents i d'El Àguila. Al de Torrents vam tenir sort, perquè poc després d'ordenar la retirada dels bombers es va esfondrar l'edifici.

Per què has mantingut sempre el vincle amb Bombers?

Ser bomber ha estat una part molt important de la meua vida. A més de treballar-hi trenta-set anys, m'hi he involucrat tant com he pogut, hi he fet amics i companys i, un cop jubilat, he participat en les activitats del Cau del Jubilat fins que les meves forces ho han permès. A més, tinc la satisfacció de veure que el meu fill segueix les meves passes.

Gràcies, pare.

Tancant la clau de gas en un incendi a la Rambla (l'Anselm, dret a la dreta) Foto Puig Trepast, 1957

Rescat de Joan Calderon a l'incendi de Rector Triadó (l'Anselm, a la part superior llançant aigua). Foto: Pérez de Rozas - AFB.

El senyor Sabadell i l'Anselm al II Congrés Nacional de Bombers, a Barcelona

Festa del vapor a Móra la Nova

PDPHBB

Aquest any part del patrimoni històric de Bombers de Barcelona ha estat a la Festa del Vapor que es va celebrar el 9 i 10 de març a Móra la Nova, al Museu del Ferrocarril d'aquest poble tarragoní.

La Festa del Vapor vol destacar les peces de la col·lecció del museu ferroviari que funcionen amb la tecnologia de la màquina de vapor i la utilització de la màquina de vapor per a finalitats diferents, com és el cas de la bomba de vapor destinada específicament a l'extinció d'incendis.

La Merryweather Valiant II del Cos de Bombers de Barcelona en funcionament va ser una de les atraccions de la festa d'enguany, gràcies a la gent de la Plataforma, amb el suport inestimable de Jaume Circuns i Carles Alpuente, de l'Associació d'Amics del Ferrocarril, que ho van fer possible.

La majoria dels assistents a la festa es van mostrar sorpresos al veure aquesta bomba de vapor de l'any 1892. Les màquines de tren de vapor són les protagonistes habituals de la festa, però, al seu costat, l'element singular i únic era la Merryweather

Valiant II. Les preguntes per satisfer el desconeixement dels visitants arribaven a les orelles de la gent de la Plataforma, que hi donaven resposta intentant resoldre el seu dubte. Tant el dia 9 com el 10, les preguntes es repetien...

Per a què serveix aquesta màquina?

És una bomba de vapor pensada per a l'extinció d'incendis. Amb el vapor que es genera a la caldera s'acciona un pistó que impulsa el sistema hidràulic, d'absorció i impulsió de l'aigua.

Com es desplaçava fins al lloc de l'incendi?

Aquesta Merryweather Valiant eren els mateixos bombers els que la traslladaven a pes de braços fins al lloc de l'incendi.

D'on treien l'aigua els bombers per alimentar la bomba?

L'aigua l'aspiraven de pous, de fonts públiques, de les boques de rec i també de canals. En l'època del vapor les xarxes de distribució d'aigua estaven en ple procés d'implantació a la ciutat i en moltes ocasions hi havia problemes per garantir la continuïtat del subministrament d'aigua. Amb alts i

baixos, aquest problema es va anar arrossegant fins ben avançat el segle XX.

En les demostracions que es van fer, els assistents podien apreciar la complexitat que suposava l'ús del vapor en l'extinció d'incendis. Veien en directe com es traslladava la bomba i s'emplaçava en un lloc proper a l'incendi. També van poder veure com es feien les tasques d'encesa del carbó, com es començava a escalfar l'aigua de la caldera fins que ja es disposava d'una pressió suficient i, finalment, com es començava a tirar aigua per apagar l'incendi. Per treballar amb la bomba eren necessàries un mínim de cinc persones: dos bombers dedicats a garantir el subministrament d'aigua, un altre alimentant el cremador amb carbó i vigilant la pressió i dos més ocupats en les tasques d'extinció. TOT UN ESPECTACLE!

Aquesta bomba de vapor, si està en bon estat de funcionament, pot donar un cabal de fins a 900 l/m, amb una pressió de sortida entre 4 i 5 bars. En horitzontal, si es manté aquest règim de funcionament, l'aigua arriba fins a uns quaranta metres del punt de llançament.

La bomba de Bombers de Barcelona va brillar al

costat de les màquines de vapor, entre les quals hi havia la màquina d'Olot, amb Carles Alpuente com a maquinista, el petit tractor de vapor de Jaume Circuns i altres aparells, amb noms tan singulars com la Bonita, la Mikado, la Garrafeta, la Doble Mikado Garratt i la Doble Pacific Garratt.

L'acte va comptar amb la col·laboració de l'Ajuntament de Móra la Nova, la Fundació de los Ferrocarriles Españoles, ADIF, el CEM-FES – Centre de Modelisme Ferroviari de Sabadell, Edmorón – Imprenta Històrica Ferroviària, l'Associació Retrofuturista Nautilus (recreacions teatrals) i la Plataforma per a la Defensa del Patrimoni Històric dels Bombers de Barcelona.

Homenaje a los jubilados

Acto de entrega de la placa personalizada, en la sede del Cau del Jubilat. Foto: Cau del Jubilat.

Enric Lluell

Por Navidad el Cau siempre ha dedicado una especial atención a los socios mayores de 85 años. Tiempo atrás

se les entregaba una placa personalizada, pero este último año se les hizo entrega de una peana de metacrilato personalizada. A los que pudieron venir a la sede del Cau

se les entregó en mano, y a los que no, se les llevó a su domicilio. Por otra parte, para los que están en una residencia se añadió al obsequio un pequeño lote de Navidad.

Queremos mantener este detalle durante mucho tiempo, pues se lo merecen.

Nuestros homenajeados han sido:

Rosend Vidal Subirà, Rodolfo Monforte Escuer, Albert Marcús Smàndia, Joan Ramon Selva, Lluís Fabregat Junyent, Francisco Gil Cantería, David Torres Sàez, Albert Carol Ferrando, Joaquín Bohórquez Pérez, Joan Martí Amat, Rafel Esteba Ventura, Andrés Tovar Muñoz, Josep Vidal Beltran, Emili Duran Adrover, Pedro Matamala Hidalgo, Gabina Iglesias Martínez, Áureo Rojo Montero, Luis Ribas Larrión, Miquel Calpe Granel, Conrado Miró Ramallo, Francesc Moles Mañanos, Josep Alemany Mariné, Enric Miralles Valenzuela, Plácido Carretero del Àguila, Gumersindo de Francisco Ruiz, Salomé Delfa Oviedo.

Placa de metacrilato personalizada

Actividades del Cau del Jubilat 2023

Lluís Arias

Fotos: José Contreras, José Antonio Galán, archivo Cau

Enero y febrero de 2023. Sagrada Familia

El Cau, a través de su junta, organiza cada año una serie de visitas y salidas culturales. Este año 2023 comenzamos a lo grande organizando una visita nada menos que a la Sagrada Familia, programada para los días 11 y 25 de enero. No obstante, debido a la gran demanda de plazas, se tuvo que solicitar al patronato de repartir la asistencia en tres días, ya que se recomienda un máximo de veinticinco asistentes por visita. Al final se consiguió programar otra visita para el día 1 de febrero, así que pudimos disfrutar de los tres días solicitados, a razón de veintiséis participantes en cada visita. Desde aquí agradecemos la absoluta sintonía con los representantes de Sagrada Familia a la hora de facilitarnos estas visitas, que además fueron gratuitas.

Ni que decir tiene que todos y cada uno de los que tuvimos la suerte de poder participar en las visitas quedamos encantados con ellas.

25 de febrero. Calçotada en Pla d'Abella

La tradicional *calçotada* del Cau suele celebrarse a finales de febrero o inicios de marzo, y este año tuvo lugar el día 25 de febrero. Como en años anteriores, volvimos a escoger el restaurante Pla d'Abella, en el Solsonès, debido a que el servicio recibido siempre ha sido satisfactorio.

Aunque la *calçotada* en sí ya es una buena excusa para encontrarnos y pasar un buen rato entre amigos y compañeros, este año la reforzamos con una visita cultural interesantísima a Les Cases de Matamargó, donde pudimos apreciar cómo se las arreglaban para vivir en una masía autosuficiente desde la edad media hasta prácticamente mediados del siglo pasado. Según las explicaciones del propietario, aún hoy podrían vivir solo de lo que producen. Dado que la edad de los asistentes a estas visitas ya va siendo algo elevada, los recuerdos que a muchos nos venían a la memoria al ver todos los aparejos y herramientas que se exhiben allí nos transportaron a la mejor época de cualquiera persona, la infancia y tal vez la juventud.

Los *calçots* y la comida cubrieron las expectativas, como cada año. En la sobremesa disfrutamos de un divertido rato de baile, y el viaje en el autocar se amenizó, como siempre, con un juego y la posterior entrega de premios a los ganadores.

9, 10 y 11 de junio. Visita al Matarraña

La junta del Cau organizó una salida de tres días a la comarca del Matarraña. La excursión incluía una visita guiada a Horta de Sant Joan que, siguiendo los pasos de Picasso en esta localidad, nos llevaría hasta el Celler de Can Menescal. La misma salida nos ofrecía visitas guiadas a poblaciones medievales como Cretas, Valderrobres, Peñarroya de Tastavins o Fuentespalda, así como una excursión en 4x4 a los puertos de Beceite con desayuno campestre.

Lamentablemente, esta salida se tuvo que anular por falta de asistentes, ya que el mínimo de participantes era de treinta y cinco personas y no pudimos llegar a ese cupo.

22 y 29 de junio. Cárcel Modelo de Barcelona

Gracias a la apreciable colaboración del socio simpatizante Julián Acedo, exfuncionario de prisiones con una larguísima experiencia y que trabajó durante muchos años en el edificio de la Modelo, la junta del Cau pudo ofrecer al resto de asociados esta interesantísima visita, que debido a la demanda se tuvo que repartir en dos días, el 22 y el 29 de junio, a razón de veinte participantes por día.

Al finalizar cada una de estas visitas culturales, los asistentes nos dieron la enhorabuena por la cantidad de información y de anécdotas proporcionadas por nuestro guía, socio y colaborador, así que desde aquí agradecemos de nuevo la colaboración de Julián.

23 de octubre. Castillos del Pla de Sió (Segarra)

Salimos a primera hora de Barcelona en un autocar en el que viajábamos treinta y cuatro participantes para realizar esta interesante visita cultural.

Paramos a desayunar en Anglesola, donde han reconvertido el antiguo cine en un bonito y amplio restaurante. Allí nos ofrecieron pan de payés con embutidos y una copita de vino, lo suficiente para comenzar las visitas...

Una vez avituallados, y acompañados en el autocar por una guía local, comenzamos la ruta de los castillos, en una zona conquistada a los andalusíes a mediados del siglo XI. Visitamos el castillo de Montcortés, el castillo de L'Aranyó y los palacios de Concabella y Les Pallargues.

Después de una mañana cultural muy provechosa, nos dirigimos a reponer fuerzas al restaurante, donde dimos cuenta de una buena comida. El menú se componía de *amanida catalana*, *escudella de l'àvia* y *cassola de pagès* (con caracoles, conejo, butifarra, costilla de cerdo y pollo), además del postre, la bebida (vino, agua, una copa de cava) y, como remate, café y *gotes*. La sobremesa fue amenizada con un animado baile y karaoke.

Finalmente volvimos todos al autocar para regresar a casa acompañados de buenos camaradas, amigos y familia.

29 y 30 de noviembre. Museu d'Història de Barcelona

En el mes de noviembre el Cau organizó una visita al Museu d'Història de Barcelona (Muhba) de la plaza del Rey, donde pueden verse las excavaciones de la antigua ciudad de Barcino, que permiten que el visitante se haga una idea de cómo se vivía en la Barcelona de los siglos I y II. Sorprende en gran medida la grandísima excavación que penetra bajo los cimientos de otras

construcciones posteriores, como el palacio del Tinell.

Tanto las veintiuna personas que pudieron hacer la visita el día 29 como las dieciocho que la realizaron el día 30 quedaron encantadas con las explicaciones de los guías y con todo el conocimiento adquirido en esta interesantísima visita a los inicios de nuestra ciudad.

16 de diciembre. Comida de hermandad

La tradicional comida de hermandad que cada año organiza el Cau nos llevó en diciembre al Baix Empordà, en concreto al restaurant Joan de Sant Feliu de Boada, del que teníamos muy buenas referencias y que no supo estar a la altura de las circunstancias, ya que el pobre almuerzo que nos ofrecieron solo fue el preludio de una comida tan escasa como poco cuidada.

Otra cosa fue la visita a unos pueblos medievales tan bonitos y bien conservados como Pals y Peratallada. En Pals paseamos por el núcleo antiguo, situado en una pequeña elevación y formado por un laberinto de calles estrechas y empedradas, casas de piedra y edificios de gran valor histórico y arquitectónico, como la Torre de las Horas y la iglesia de Sant Pere, y además pudimos disfrutar de una bonita puesta en escena en las plazas y calles del pueblo para recibir a los Reyes Magos.

En Peratallada pudimos apreciar el magnífico estado de conservación del conjunto de la villa. En efecto, el lugar ha sabido mantener durante siglos su carácter y la fidelidad a sus orígenes arquitectónicos y ha conservado la distribución urbana medieval. Desde la plaza Mayor, con sus bellos porches, las calles invitan a descubrir rincones que han permanecido intactos durante centenares de años. Es aquí, junto a la plaza Mayor, donde aprovechamos para hacer la foto de rigor de todos los viajeros.

Aunque, como ya hemos dicho, la comida podía mejorarse bastante, la armonía y el buen ambiente que reinaban entre los asistentes hizo que pasáramos un día pleno de alegría y hermandad, como era de esperar.

El Cau del Jubilat i les activitats de prevenció

Conferència al Centre Cívic Can Felipa.

Joan Canudas i
Alexandra Donaire

L'Espai Bombers - Parc de la Prevenció de Barcelona té formadores i formadors que atenen les visites cada dia de la setmana. La formació permanent d'aquest personal va a càrrec de tècnics del Servei. Els dies laborables també participen en l'atenció al públic bombers jubilats, persones que han desenvolupat gairebé tota la seva vida laboral al Servei de Bombers i que, per la seva experiència, representen un gran valor afegit en els consells de prevenció de les situacions de risc, que ajuden molt a saber actuar correctament davant d'un incendi.

Les visites habituals a l'Espai Bombers són de col·lectius escolars i altres grups o entitats. Tenint en compte l'edat de cada grup i el cicle escolar que estiguin cursant, se'ls ofereix una de les quatre unitats formatives següents.

Unitat formativa «Un dia amb els Bombers de Barcelona»

Destinada als cicles inicial, mitjà i superior d'educació primària, aquesta activitat té lloc a l'exposició permanent de l'Espai Bombers. El principal objectiu d'aquesta unitat és recalcar la importància de la prevenció i donar a conèixer la figura del bomber i les seves funcions principals.

L'objectiu és comprendre la importància de la prevenció en la nostra vida quoti-

diana i conèixer l'evolució de la figura del bomber al llarg de la història.

És una unitat formativa molt dinàmica d'una hora de durada. Amb jocs enginyosos es memoritza el número d'emergència 112, format per una boca, un nas i dos ulls. Després els formadors es vesteixen de bombers, amb el casc i la jaqueta de protecció, i s'ensenyen als alumnes les eines, els equips respiratoris i la roba que s'utilitza davant de riscos químics.

Després, treballant lúdica-ment al voltant dels casos s'emergència, se'ls ensenyen les característiques del foc i dels incendis amb un passeig per l'exposició permanent de l'Espai Bombers.

Tot plegat s'adreça a explicar els alumnes les funcions del Cos de Bombers i les seves tasques, ensenyar-los la importància de la prevenció en la nostra vida quotidiana i ajudar-los a identificar les diferents situacions de risc i les passes que s'han de fer per

Conferència a la Fundació Prosperitat.

afrontar-les i prevenir-les.

La visita s'acaba amb l'entrega d'un quadern que s'emporten a casa perquè puguin aprofundir en les explicacions que han rebut en la visita.

Unitat formativa «Acció-reacció»

Destinada a alumnes de secundària (ESO) i batxillerat, l'activitat té lloc a l'exposició permanent i a l'aula de l'Espai Bombers. L'objectiu és aprendre a reaccionar de manera ràpida i correcta davant d'un incendi i conèixer els components bàsics del foc, així com els diferents sistemes d'extinció segons el tipus de foc.

En l'activitat a l'aula el grup es divideix en diferents equips, cadascun dels quals s'enfronta a una situació de risc concreta, exposada per l'educador a la pissarra digital; els membres del grup hauran de reaccionar de la manera més ràpida i coherent possible.

A mesura que l'activitat avança, l'educador en va canviant el desenvolupament, afegint-hi obstacles o altres perills, per tal que tots els alumnes prenguin consciència de la importància de saber corregir les seves decisions.

Unitat formativa «Dissenya el teu pla d'emergència»

Destinada a alumnes de secundària (ESO) i batxillerat, l'activitat comença amb la presentació de l'espai expositiu de l'Espai Bombers, on aprenen les característiques del foc per mitjà de la col·lecció dels Bombers de Barcelona. A continuació el grup es dirigeix a l'aula, on els formadors expliquen les situacions de risc i els seus elements, centrant-se en els que podem trobar en un entorn proper, com és el nostre habitatge. Finalment, per aplicar els

Conferència a l'Espai Gent Gran Montserrat Olivella.

coneixements adquirits, els alumnes dibuixen un plànol de casa seva i confegeixen un pla d'emergència.

L'objectiu d'aquesta activitat és saber dissenyar un pla d'emergència i aprendre a identificar situacions perilloses i espais de risc.

Unitat visita guiada escolar

Destinada a alumnes de secundària (ESO), batxillerat i cicles formatius, l'activitat comença amb una presentació de l'itinerari de la visita i els diferents blocs temàtics que es tractaran en cada part del recorregut, en el qual es fa una aproximació a la naturalesa del foc i els seus components, així com als sistemes d'extinció d'incendis. D'altra banda, el recorregut pel Parc del Poble-sec permet conèixer-ne la importància com a primer model de parc de bombers de l'Estat espanyol.

L'objectiu de la visita és múltiple. En primer lloc, donar a conèixer la importància dels bombers al llarg de la història i l'evolució del cos, paral·lela al creixement de la ciutat de Barcelona.

En segon lloc, que els alumnes coneguin l'estructura dels incendis i els mitjans d'actuació per extingir-los estudiant incendis històrics de la ciutat.

En aquesta activitat tam-

bé es treballa l'estructura i l'ús dels parcs de bombers a través del primer model de l'Estat espanyol: el Parc del Poble-sec, així com la seva evolució fins a l'estat actual.

La visita s'acaba amb una passejada per l'Espai de la Prevenció, on es tracten diferents situacions de risc i es donen consells per afrontar-les amb èxit.

«Aturem el foc a la llar»

Altres activitats de foment de la prevenció realitzades pels bombers jubilats de Barcelona són les conferències «Aturem el foc a la llar»,

que es fan en casals de gent gran. Aquesta activitat també l'ofereix i la gestiona l'Espai Bombers.

El bomber jubilat, vestit amb la seva samarreta identificativa de bomber i equipat amb un detector de fum, es desplaça al casal de gent gran on ha de fer la presentació, en la qual dona diferents consells sobre l'actuació correcta davant d'un foc o una situació de risc. També explica els beneficis d'instalar a casa un detector de fums, que ens alerta si hi ha un incendi. Aquests aparells, molt econòmics, s'han d'instalar al sostre del passadís a l'entrada de la cuina.

Visites escolar a l'Espai Bombers.

Companys que ens han deixat

Lamentem la pèrdua dels companys que ens van deixar durant el 2023. EPD.

Francesc Sobrino Rubau
Promoció 1965
Nascut el 23.12.36

Cecili Sa Falcés
Promoció 1966
Nascut l'1.1.30

Juan Antonio Rodríguez Prieto
Promoció 1973
Nascut el 25.7.39

Francesc Sabido Armengol
Promoció 1973
Nascut el 29.8.46

Josep Garcia Llobet
Promoció 1965
Nascut l'11.5.31

José Manuel Lemos Tovar
Promoció 1981
Nascut el 27.11.56

Francisco Suárez Planas
Promoció 1981
Nascut el 5.8.51

Enric Riba Zalba
Promoció 1966
Nascut el 30.9.42

Carlos Curia Mir
Promoció 1965
Nascut el 19.10.39

Salvador Prats Castelló
Promoció 1957
Nascut el 10.3.35

Luis Manzaneda Medianero
Promoció 2005
Nascut el 28.10.80

El passat 5 de maig vàrem perdre una companya del parc de l'Eixample. Una dona que ens ha acompanyat a tots els torns durant prop de vint anys. No era bombera, però la seva feina era fer-nos més fàcil la vida al parc. Com les seves companyes, ella netejava i endreçava el que la resta embrutàvem i desendreçàvem. Una digna i necessària tasca que complementava amb converses, consells i tot allò que la convivència genera. Des d'aquestes humils paraules, volem homenatjar-la i deixar constància a ella i a la seva família, que el col·lectiu de bombers la portarem sempre en el nostre cor. Una cruel malaltia que ha deixat a dos fills orfes, un marit vidu, i a tot un parc trist. Allà on vagis Minerva, els teus companys et recordarem.

Minerva Martínez Aguayo

Mànegues pel clima

Àlex Montón

Fotografies: Francesc Plana

Bombers Solidaris és un grup que es va formar a principis d'abril del 2016 amb dos objectius: el primer, disposar d'una font de finançament col·lectiu que pogués donar suport a totes les iniciatives solidàries que ja existeixen dins de Bombers, i el segon, tenir un grup que aglutinés tota aquesta força i servís per crear sinergies entre els diferents projectes, així com per atraure més gent del col·lectiu a participar-hi i animar-los a proposar noves iniciatives.

Actualment tenim catorze projectes i iniciatives actius. Ho podeu anar seguint tot a les nostres xarxes socials i a la nostra web, www.bomberssolidaris.org. També podeu donar suport a les nostres iniciatives afegint-vos a la nostra guardiola solidària; el cost és només d'un euro al mes i us hi podeu apuntar aquí: www.teaming.net/bomberssolidaris. Ja som 330 persones. Avui us volem presentar la nostra última incorporació «Mànegues pel clima», un projecte d'economia circular i col·laboratiu que inici-

em juntament amb la Fundació Pau Costa.

Amb aquesta iniciativa volem donar altres usos a les mànegues punxades i en desús, que tot sovint van a parar a l'abocador, ja que són residus industrials difícils de reciclar.

Marc Hurtado, bomber de Barcelona, i Natalia Valero, ambientòloga, van proposar aquest projecte al laboratori de creació ciutadana «Circular el tèxtil», i amb l'assessorament de persones expertes en reciclatge tèxtil van dissenyar prototips de clauers, cinturons, moneaders i arracades.

Des de Bombers Solidaris hem contactat amb un productor artesà local del barri del Poblenou, Àngel Belló, que pot produir els clauers i cinturons. Volem vendre els productes als parcs de Bombers de Barcelona i a l'Espai Bombers per col·laborar en el finançament del projecte «Ramats de foc» de la Fundació Pau Costa, que col·labora amb els i les ramaderes que fan pastura extensiva als boscos catalans.

«Ramats de foc» fomenta la presència de ramats en zones estratègiques designades pels bombers per controlar el sotabosc i

reduir així el risc d'incendis forestals i la intensitat d'aquests incendis.

D'aquesta manera evites el despoblament rural i ajudes a tancar un cercle fent que els residus de mànegues continuïn tenint la funció d'extinció d'incendis per a la qual es van dissenyar.

On es poden comprar?

Els clauers tenen un cost de cinc euros i els podeu trobar a tots els parcs de Bombers de la ciutat de Barcelona.

En general us podran atendre, tot i que heu d'entendre que es un lloc de treball, no una botiga.

On segur que us podran atendre és a l'Espai Bombers, el museu del carrer Lleida 30, en el seu horari d'obertura.

Si sou un col·lectiu que vol col·laborar amb el projecte, o voleu fer una compra gran i no sou de Barcelona, escriviu a bomberssolidaris@gmail.com i mirem de gestionar com us els podem fer arribar.

Enllaços:

<https://www.ramatsdefoc.org/ca/>
www.bomberssolidaris.org

Instagram:

@ramatsdefoc
@bomberssolidaris

Carrer de Lleida, 30. 08004
Barcelona

T: 932 565 434

IV Concurs de Relats Curts de l'ACE

Gerard Mestres

Recordo que, des que vaig començar a opositar, abans d'anar a dormir llegia un llibre titulat *Anécdotas de Bomberos*, escrit per un tal Victor Dobaño. El conformaven relats curts, d'unes tres o quatre pàgines, on podia submergir-me en les vivències diàries d'un bomber: com és la vida al parc, l'argot utilitzat, els noms de pila de cadascú, les tasques que desenvolupen i sobretot com en gaudeixen.

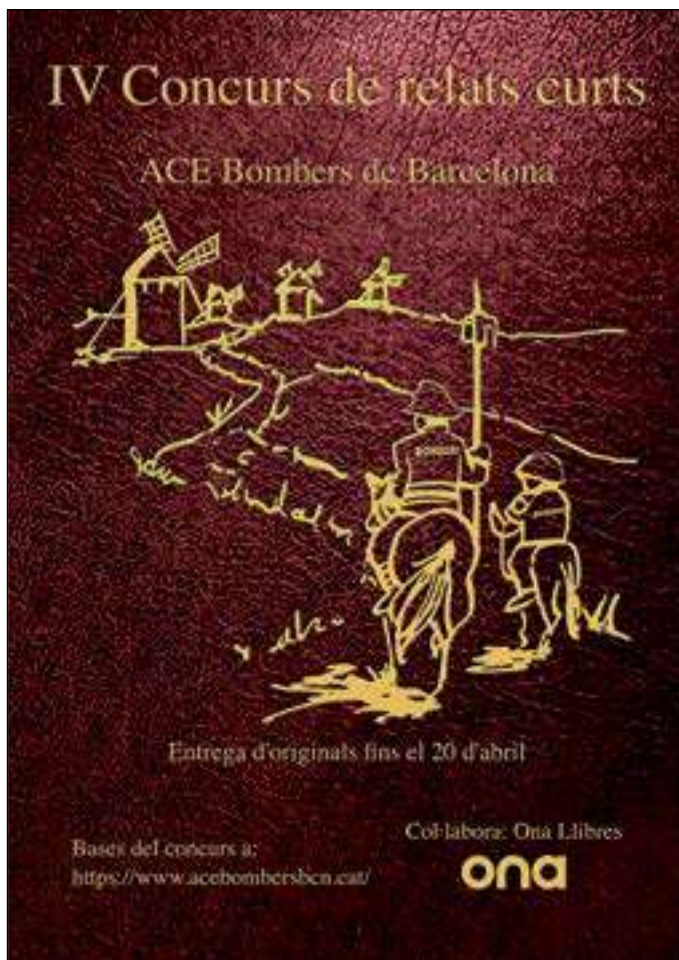
Treballant a mitja jornada per poder entrenar-me i estudiar a la tarda, arribar a l'hora de sopar a casa i cap al llit a llegir. «Un relat cada nit, només un, que no vull que s'acabi aviat...»

Llegir aquells relats em motivava per llevar-me l'endemà i tornar a començar.

Ara, sis oposicions més tard, ja soc un més d'aquells bombers sobre els quals llegia peripècies, i al cap d'un parell d'anys al parc de Sant Andreu, després d'uns quants serveis que em van fer recordar aquelles anècdotes, vaig pensar: «I si faig un nou recull d'anècdotes? Potser aquestes acaben motivant un altre opositor... I si...?»

Finalment vaig anar a parar al parc de l'Eixample i, endevineu què?: aquell tal Dobaño que sense saber-ho em va motivar per no rendir-me ara era el meu sergent. I va ser ell mateix qui, després de tres anys junts al mateix torn, em va preguntar:

—Escolta, Barbas —ell ja m'havia batejat amb aquest malnom—, a tu no t'agradaria organitzar el IV Concurs

Cartell del concurs, de Jaume Batlle

de Relats Curts? Total, ja que fas un recull, pots encarregar-te'n tu.

—Mmm..., val —vaig dir jo, sense saber gaire on em ficava.

«Aviam, el millor lloc per a l'entrega de premis del concurs de relats curts ha de ser una llibreria. N'hi deu haver, de llibreries on facin esdeveniments? La Casa del Llibre és una franquícia, però segur que en fan, de coses d'aquestes. Fa dos dies que els vaig contactar i no m'han confirmat res. Potser serà millor un lloc més familiar i proper, no tan fred com una franquícia... Ah, mira, Ona Llibres!, hi he trucat i la responsable, que

es diu Pilar, de seguida m'ha dit que sí.»

De manera que el dimecres 8 de maig, a les sis de la tarda, ens vam reunir al carrer Pau Claris 94, on està situada la llibreria, tots els motivats de les lletres i els bombers per lliurar els premis als guanyadors del concurs. Teníem un magnífic cartell publicitari, dissenyat per Jaume Batlle, que molt encertadament mostra Don Quixot i Sancho Panza caracteritzats com a bombers damunt les seves muntures, tot emmarcat amb una enquadernació de llibre antic.

«Aquell dia estic de guàrdia i em deixen un *mike* per anar cap allà, quan vas amb

un cotxe del servei aparques on vols, aquí mateix a càrrega i descàrrega. No sé com s'ho faran la resta, hauran de pagar aparcament i els hi sortirà per un ull de la cara, aquí a tocar del Passeig de Gràcia. Si no han guanyat, em maleiran els ossos...»

Deu relats d'autors desconeguts pel jurat van ser avaluats per les tres persones que el conformaven: Miki Sanz, guanyador de l'edició anterior; Sergi Verdager, bon amic i àvid lector, i Joan Andrés, director de la revista *Alarma!*

«Uau! La llibreria és espectacular. La Iolanda Batallé, que n'és la directora, ens explica que són nou-cents metres quadrats d'estanteries plenes de llibres i racons on seure a fullejar-los, no sé quantes sales per fer presentacions, lectures i activitats. Espero que siguem prou i que la sala on es faci l'entrega de premis sigui petita, perquè sembli que està tot ple, si no això serà un fracàs...»

Hi van assistir gairebé la majoria dels autors que s'havien presentat al concurs, amb familiars i amics, un tanc de l'Eixample i un *mike* de Llevant; Simón Domínguez, cap de guàrdia, i Gerard Prades, cap de la unitat d'Espai Bombers i de Divulgació de la Prevenció. En total, pel cap baix unes vint persones vam omplir la sala de la *bookeria*.

«Dobaño, això s'ha de fer pim-pam, que els que paguen aparcament no estan per tonteries. Vinga, tu que fas de *speaker* posat aquest micròfon de diadema i espavila't. Aquest paio se sent com a casa, té una verbor-

rea brutal però va per feina i després d'una breu introducció ja estem cantant els guanyadors.»

1r classificat: Marc Padrós per «Idèntics», premiat amb 400 €.

2n classificat: Johnatan García per «Míriam», premiat amb 300 €.

3r classificat: Aitor Humbert per «Atrapado», premiat amb 200 €.

Es va fer una lectura del relat guanyador davant de tots els assistents. El relat anava acompanyat d'unes il·lustracions fetes per les filles de l'autor, la Lila, de tretze anys, i l'Ada, d'onze. Segons l'opinió del membre del jurat amb més

recorregut literari, Miki Sanz: «És un relat magnífic, un dels millors que he llegit als certàmens de bombers. Comença amb la mare introduint els esdeveniments mitjançant un diari, i després l'original història dels bessons, els detalls, les expressions, els girs, la intriga, el conflicte a la narració. Bravo, es nota que s'ha construït el relat amb molta cura. A més, les il·lustracions són fantàstiques».

Finalment, i com era d'esperar a Bombers, hi va haver un bon pica-pica i una mica de tertúlia.

Moltes gràcies a tots els participants i a tots els assistents. Ens llegim l'any que ve! Salut i relats!

Guanyadors i jurat del concurs. Foto: Xavier Hurtado.

Vista general de la sala. Foto: Xavier Hurtado.

Guanyadors i jurat del concurs. Foto: Xavier Hurtado.

Vista general de la sala. Foto: Xavier Hurtado.

IDÈNTICS:

Marc Padrós

Dibuixos: Lila i Ada Padrós

Hola, Armand. Soc la Marta, la teva dona. Vivim a la masia Can Noguers, a pocs metres de la cinglera de Tavertet, on hem viscut sempre. Avui és el meu aniversari, però no espero cap regal, ni dels nostres tres fills ni teu.

Sempre us n'heu oblidat! Els nens són amb la Mireia, la nostra filla gran, a Barcelona. Has treballat trenta-cinc anys conduint camions vermells per l'Eixample de Barcelona com un autèntic pilot de carreres, però des que t'has jubilat, has envellit de cop... Has estat un bon home, un gran marit, però un pare pèssim.

La Marta, asseguda a fora, a l'era de la masia, escriu el seu diari amb una lletra impecable, plena de rúbriques i filigranes. Ho fa des que li van diagnosticar Alzheimer a l'Armand, així quan ho necessiti l'hi podrà llegir.

Quan ens vam casar, volies un hereu ben aviat per seguir l'herència familiar de la masia i, de pas, inculcar-li la teva vocació de bomber. Per contra, jo et vaig gestar una nena, rosseta i amb els cabells rinxolats, que ens va canviar la vida, la Mireia.

Però tu no en tenies prou i necessitaves un hereu. Aquella preciositat de filla no et servia ni per treballar a la masia, ni per ser bomber, ni per conduir camions...

Avui la Marta té temps i continua el seu relat fent un salt en el temps per explicar-li al seu marit qui són els seus dos fills:

Deu anys després va néixer l'Arnau i uns minuts després va aconseguir sortir, no amb poques dificultats, el Biel. La infermera que em va ajudar ens va dir que eren bessons idèntics, que només es diferenciaven per les empremtes dactilars...: les mateixes pigues, les mateixes arrugues, tot igual... Els primers mesos no els podíem perdre de vista ni un moment per no confondre'ls.

—Idèntics? —vaig dir jo, i tu de seguida vas agafar el retola-

dor de la infermera i els vas fer una A i una B petites en aquells bracetets diminuts. Ells, vint-i-set anys després, n'han fet la seva pròpia versió...

La Marta, cansada d'escriure, tanca el diari i pensa com explicar el següent paràgraf. L'Arnau ha estat el reflex del seu pare; sempre el seguia, aprenia totes les coses de la masia i escoltava les anècdotes de la feina del pare perquè, com ell, vol ser bomber de la capital. En canvi, el Biel és tot el contrari... La Marta continua escrivint:

Armand, quan el Biel tenia onze anys acabats de fer, el vaig trobar a l'habitació de la Mireia empròvant-se la seva roba. Avergonyit, em va dir: «Mare, no sé qui soc, no vull..., no puc ser com el meu germà..., però sisplau, no n'hi expliquis res al pare». Aquell dia va començar un dels nostres secrets entre el Biel i jo.

«Idèntics!» Cada cop que recordo aquella infermera em faig un fart de riure.

Quan els dos bessons van tenir divuit anys, els vàrem enviar a estudiar a Barcelona, l'Arnau arquitectura i el Biel infermeria. Vivien amb sa germana en un pis que hi havia davant del parc, just a la cantonada de Casanova amb Provença. Has estat conductor tota la vida i cada matí de guàrdia aixecaves l'escala fins a trenta-dos metres de terra per veure, al balcó de l'altre costat de carrer, com es despertaven els teus fills.

En tornar de la universitat, l'Arnau es quedava amb tu al parc, però el Biel havia d'anar a l'hospital del davant a veure els nounats... Volia ser llevadora.

Ring, ring..., ring, ring..., sona el telèfon dins la masia. La Marta deixa el diari i entra a casa per agafar-lo.

—Digui? —contesta.

—Mare, soc jo, el Biel, no passa res, no et preocupis, però érem al gimnàs amb l'Arnau i s'ha començat a marejar, no sé si del sobreesforç o per la calor, però hi veu doble i no m'ha agradat gens. Hem anat a l'Hospital del Mar, on treballo jo, perquè li donin un cop d'ull. Tinc bons col·legues treballant avui, no pateixis per res, mare. Quan sàpiga alguna cosa et truco.

—D'acord, doncs m'espero que em diguis alguna cosa, però informa'm, sisplau.

Callats, agafats de les mans, els dos germans es miren com si fossin un autèntic mirall, si no fos per aquells cabells llargs i la cara plena d'arracades que porta el Biel..., però el seu silenci, dins el box, queda trencat per l'entrada acalorada de la doctora Andrade, que en veure la semblança entre els germans, diu:

—Collons, Biel! Tens un germà tan guapo com tu, espero tenir més sort amb ell! —I mirant-li a l'Arnau aquells ulls blaus amb una llanterna, continua dient:

—Saps, Arnau? Fa tres anys que intento fer una birra amb el teu germà, però ell només té ullets per un cardiòleg argentí que corre per aquí.

El Biel, vermell com un tomàquet, mira a terra, però l'Arnau, que no perd una oportunitat, li contesta:

—Doctora, d'aquí dues setmanetes acabo les pràctiques i seré bomber, però abans necessito veure-hi bé, cura'm i quan surtis de la guàrdia ho celebrem...

—Ostres, Arnau, guapo i ràpid! Et prenc la paraula —diu fent-li l'ullet—, però avui no podrà ser. La diplopia binocular és la visió doble, i si en tancar un ull no desapareix, és un signe de

patiment del sistema nerviós central, força greu. T'he signat l'ingrés a la planta de neurologia, però fins demà no podem fer-te un TAC complet. Després pujo a veure't i parlem dels dubtes que tinguis.

La doctora marxa apuntant coses a l'informe i l'Arnau agafa fort el braç del seu germà i li diu:

—Què vol dir, això? Jo demà tinc guàrdia, me'n queden quatre i firmo, hi he d'anar tant sí com no!

—Arnau, no és broma, això que t'ha dit, podria ser alguna cosa greu i d'aquí no en marxarem fins que no sapiguem què tens i ens quedem tranquils, ho pilles?

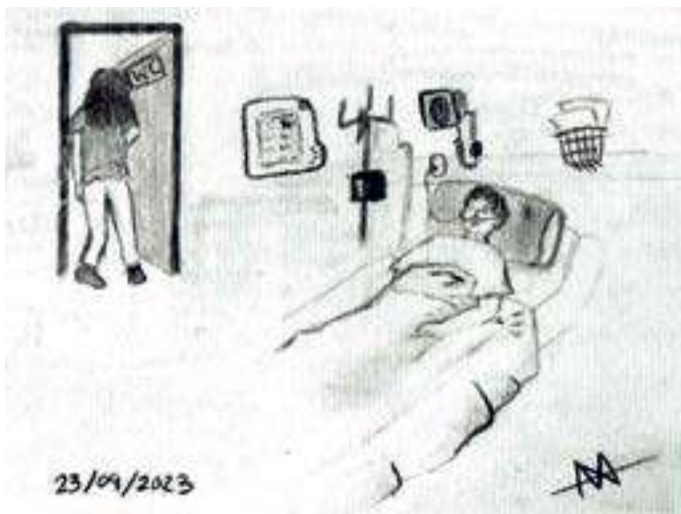
—Biel, només em puc saltar una guàrdia, si no hi vaig em poden fer fora, i tot a la merda! M'has d'ajudar, Biel, m'has d'ajudar! Demà em toca ambulància, ves-hi tu, en saps més que ningú, et serà ben fàcil, i així tinc temps de sortir d'aquí, t'ho prego pel que més vulguis!

Ja dins de l'habitació, al Biel, que es va tocant els cabells llargs, se li escapa el riure i li contesta:

—Estàs més boig del que creia! No sé fer servir eines, em fa pànic el foc i el pare em va fer odiar els bombers; no entro en un parc ni borratxo, tots tan mascles i prepotents. Que no em miris així, no ho penso fer!

Veure el seu germà plorar li trenca el cor i, agafant unes tisores esmolades de dins la bossa, continua:

—La mare que et va parir! Em costarà la meva preciosa cabellera, per salvar-te el cul!

Es treu les arracades i els pírcings del nas, entra al lavabo i es talla els cabells copiant el pentinat del seu germà.

—Aquesta nit t'explico com funciona tot en el torn. Aquestes quatre guàrdies que em queden estic d'ambulància amb la Montserrat, una bona amiga dels pares que està a punt de jubilar-se. Passaràs desapercebut! A més, els bombers estaran distrets amb dues noies noves que estan de pràctiques. Et faran de cortina de fum! A tu no et faran ni cas, t'ho prometo! En el primer dia de guàrdia del Biel...

—Bon dia, nois, estiguem al lloro, sisplau, que passem llista! I després mireu-vos bé el cartró, que al migdia els de tercera de tanc cobriran el Juliet i el Charlie. I, per cert, si toquen llums a la nit, que no torni a faltar ningú, per favor!

Un sergent ben plantat, jove i educat comença a passar llista i el Biel no entén res del que ha dit... Juliet, tanc, tocar llums? Amb la mirada busca ràpidament la infermera i se'n va directe

a l'ambulància per fer la revisió i evitar així al màxim el contacte amb els companys. De seguida connecta amb la dona gran, ja sigui pel caràcter efeminat del Biel o per la passió de compartir el mateix ofici.

Comencen una guàrdia típica, avorrida, en què no passa res de res. El Biel, després de sopar, deambula pel parc, troba a faltar el mòbil i pensa per dins: «Segur que l'he deixat a la taquilla de foc».

Entra al laberint de passadisos estrets i, remenant la taquilla, troba el mòbil.

«Noranta-sis missatges, mare meva!», es diu a ell mateix, mentre mira la foto que li ha enviat la Mireia de quan ells tres eren petits.

Aixeca la vista i es troba el sergent a un pam, que li diu somrient:

—Què fas, Arnau? Són quarts d'una, no dorms? T'amagues per parlar amb la nòvia?

—No, no... Havia perdut el mòbil... No en tinc pas, de nòvia, ni ganes!

Aquella resposta genera una interessant conversa sobre les dotze noies acabades d'entrar. El sergent és sociòleg de formació i li explica la importància de tenir grups heterogenis de treball. És una persona culta i pausada. No és gaire més gran que el Biel, però té un look dels vuitanta i un bigoti desmesurat que el fan tornar boig. El sergent segueix:

—Som a l'any 2022 i encara no som capaços de normalitzar la integració de les dones al cos. Com volem integrar la diversitat de gènere?

El Biel, embadocat amb la conversa, detecta una complicitat que només ha tingut amb nois homosexuals. Però dins seu es pregunta: «Aquest tio ha de ser gai, segur! Com és que no se n'ha adonat ningú?».

La llum vermella interromp aquell moment tan íntim i se sent: «**Tota la sortida: foc local**».

A l'arribar al lloc del servei, el Biel, paralytitzat en veure tant de fum, es queda al costat de la Montse, callat i expectant. Els bombers treuen tres víctimes (una mare i dos nens). El Biel, sense adonar-se del que fa, administra Cianokit de cinc grams als dos nens amb una precisió suïssa: 2,1 grams per al petit i 2,9 grams per al més gran. Coordina els dos RCP com si fos al box de l'hospital. La infermera tot just pot recuperar la mare.

Ha estat una nit llarga. Ja de bon matí, amb el nou torn, sona el canvi de guàrdia. Són les vuit: primera batalla guanyada. A la

dutxa, pensa què li serà més difícil: fer-se passar per bomber, fer-se passar pel seu germà o no mirar com es dutxa el sergent Dalmau al seu costat...

—Com ha anat, Arnau, la primera guàrdia d'ambulància? —li pregunta el sergent amb la tovallola a la cintura—. He vist el que has fet amb els dos nens aquesta nit, i molt bé, no? Com és que en saps tant? Perquè no eres infermer, no? La Montse ha flipat, estava desbordada amb la mare, i tu amb els dos nens com si res!

El fals Arnau li contesta amb la veu tremolosa i mirant-li els llavis:

—Bé, bé... Sí, sí... He fet el que faria qualsevol de vosaltres, res de l'altre món. —Però no es pot resistir i li diu—: Vols anar a esmorzar i en parlem?

El sergent, sufocat, tanca les dues portes d'accés a les dutxes i, apropant-se-li a la cara, li diu, ben fluixet:

—Escolta, nano, això és un eixam d'abelles, totes iguals i sense sortir-se de l'establert. Que tu i jo siguem dues papallones no ho pot notar mai ningú! Mai! Ho entens? —Però aquella cara d'àngel, deu anys més jove que ell, fa que es calmi—. Fa disset anys que corro per aquesta casa i no ho ha notat mai ningú, saps lo difícil que és arribar a ser sergent? Tinc mil ulls observant-me, aquí hi tinc un rol i un personatge creat per poder sobreviure...

—Perdó, no et volia incomodar ni faltar-te al respecte. És això el que em fa odiar els bombers, aneu amb la bandera de solidaris, salvadors i companys..., i ara de «feministes», però no sou capaços d'acceptar qui sou, ni les vostres debilitats. Sou tots uns hipòcrites...

El sergent li posa el dit davant dels llavis i fent «xxxt...» el fa callar.

—D'acord, d'acord... Anem a esmorzar i en parlem —diu el sergent posant-se les mans al cap—. Anirem al meu poble, allà tinc un lloc on estarem tranquils i ningú ens coneixerà.

El Biel, després de la «cita», va cap a l'Hospital del Mar a veure l'Arnau, i li explica amb pèls i senyals tot el que li ha passat.

—Molt bé, germanet, havies de passar desapercebut, te'n recordes? Has administrat medicació a dos nens, t'has fet un heroi salvant-los i, per últim, tens una cita amb el meu sergent. Et recordo que interpretes la meua vida, soc arquitecte, no infermer. I el sergent que has fet sortir de l'armari té el poder d'aprovar-me les pràctiques. Com ho explico, jo, quan torni?

—No ha sortit de l'armari, ni ho farà. A Bombers li és impossible.

L'Arnau es troba perfectament, però la visió doble fa que el retinguin dins aquell edifici tan fred davant del mar. Passa setze dies allà tancat fent-se proves que no li aclareixen res.

Si no fos per les visites de la doctora Andrade, cada cop més llargues, i les del seu germà, s'hauria tornat boig.

El Biel avui fa l'última guàrdia de substitut del seu germà; demà a les vuit del matí s'acabaran les pràctiques i l'avisaran per anar a firmar de funcionari. L'Arnau podrà agafar vacances i curar-se tranquil·lament, sense enganys ni nervis per si perd la plaça de bomber que tant desitja.

Al parc de bombers són les sis del matí. El Biel, ja despert, espera les seves últimes dues horetetes i deixarà de fer teatre. Sortirà de l'eixam d'abelles sense ni una pica-

da; tot un èxit, però no es treu del cap el sergent Dalmau i pensa com pot haver estat disset anys fingint.

El llum vermell s'encén i se sent, amb una veu ben forta i clara: «Sortida de dos tancs, Charlie, ambulància i cap de sector, accident de tren».

El primer tren del matí a arribar a l'Estació de França ha entrat a màxima velocitat i ha xocat amb el final de via. El primer vagó s'ha aixafat com un acordió i els altres cinc han saltat de les vies recargolant-se i han fet caure la catenària sobre el tren. El Biel, quan arriba a l'estació i baixa de l'ambulància, al veure aquell escenari recorda una pel·lícula dolenta del Sylvester Stallone que va veure fa poc. La Montse li diu:

—Arnau, agafa la bossa d'IMV, que això pinta malament. —I, dirigint-se al conductor, li ordena—: Fes un niu de material sanitari a prop d'on et digui. L'Arnau m'ajudarà amb el triatge i tu amb el material, d'acord?

Un munt de bombers preparen les eines hidràuliques per començar a fer espai entre la ferralla, com si fossin miners que fan petites entrades a la muntanya, mentre la catenària trenca el silenci amb el seu soroll elèctric sobre el tren. Se sent algun gemec i crits dins els combois, però tothom, concentrat en la feina, comença a treure ferits cap a les andanes. La Montse i el Biel reparteixen cintes de colors amb una sang freda admirable fins que arriben a una noia afganesa, la Prinses. Està atrapada per un braç en la ferralla i perd sang pel coll. Té un tall net a la clavícula. La Montse l'hi pressiona molt fort per frenar-li l'hemorràgia i ella, cada cop més blanca, es toca el ventre i els fa saber que allà hi ha algú que en vol sortir. El Biel activa l'instint de llevadora que fa tants dies que reprimeix i, aixecant la faldilla de l'afganesa, mira la Montse per preguntar-li:

—Saps fer néixer un nadó? Aquesta dona està dilatada i a punt per donar a llum, però no té forces ni per respirar. Què fem? Jo sé fer-ho!

—Arnau, estic desbordada, no puc pensar. Jo freno l'hemorràgia, carregam sèrum i preparam una via. Després fes el que vulguis, però m'hauràs d'explicar qui cony ets, perquè l'Arnau no!

El Biel, en uns segons, administra calmants a la noia, li posa oxigen i li punxa una via, mentre les mans de la Montse li pressionen la clavícula i aconsegueixen l'objectiu. El Biel es posa sobre la panxa de la Prinses i, pressionant-la com si fos una mànega de pastisser, en fa sortir una petita nena morena que arrenca a plorar enmig de la barbàrie de l'accident.

El Biel se la posa dins de la jaqueta per donar-li tota l'escalfor possible i, mentre alliberen la mare de la ferralla, la Montse no para de dir-li:

—Qui ets? D'on surts, tu?

—Montserrat, traslladem aquesta noia i el seu nadó a l'Hospital del Mar. Allà t'ho podré explicar tot. Però no diguis res del que ha passat.

El sergent, que és al darrere del Biel, agafa el nadó amb cura i el posa dins el casc. I, amb cara d'estar molt enfadat, diu:

—Més secrets, Arnau? Fem el trasllat al Mar. Jo us acompanyo, també necessito saber tota la veritat. Som-hi!, jo condu-

eixo; ja he passat el meu relleu i estic lliure.

Ja a l'hospital, després d'entrar la mare i el nadó per la porta d'urgències, el fals Arnau fa pujar el Dalmau i la Montse a la planta de neurologia. No entenen on van, però segueixen el Biel impacients per rebre una explicació.

El Biel obre la porta de l'habitació i l'Arnau, al veure els seus companys i el seu germà, tan sols sap dir:

—Idèntics, però diferents...

El sergent, al veure la magnitud de la tragèdia, perd els nervis i li diu cridant:

—Et fotré fora!

Però la Montse recorda la Marta fa vint-i-set anys i diu:

—Va tenir bessons idèntics, me l'heu colat! —I esclata a riure—. Quins pebrots que teniu, tots dos! El teu germà serà un gran infermer, salva vides sense despentinat-se... Però què hi fas aquí, Arnau?

El Biel agafa les mans del sergent Dalmau i mirant-lo als ulls li diu:

—M'he fet passar per qui no soc durant quatre guàrdies, ha estat molt dur! No m'imagino què deu ser fer-ho durant disset anys...

NOTA: Aquest conte va dedicat a tots aquells bombers que, darrere una cuirassa, tenen fragilitats, pors, inseguretats i tots aquells defectes que ens fan ser humans, però que davant dels seus companys no ho admetran mai. Puc confiar-te la meua vida a tu, però no em demanis que et digui que tinc por.

MÍRIAM

Johnatan García

26 de enero. 20.35

Míriam, tus besos de fuego a nadie quemarán. Míriam, Míriam, el fuego de tu nombre, Míriam, la boca arde al nombrarte. Míriam, tu nombre quema, tus sílabas pesan igual que el hierro en mi lengua: MÍRIAM, MÍRIAM, mi querida Míriam. Tu nombre brota desde mi garganta, vuela como pétalos ardiendo. Tus letras rugen, crepitan como leños, estallan, Míriam Míriam Míriam, explotan, todo es fuego al recordarte.

Llueve. Oigo al mando dar el servicio por finalizado por emisora. Veo el cuerpo que carga el SEM. El sargento me llama desde el camión, pero sigo mirando el cuerpo, esperando sentir algo, algo que surja desde dentro como una erupción o un estallido, o que me tumbe la onda expansiva de una fuerte explosión. Mas nada. La ambulancia se marcha y el lugar donde hubo un cuerpo es un espacio vacío. Nada más. La ciudad sigue rítmica e imperturbable. La lluvia arrecia, colérica, parece la ira de un dios vengativo, perlas que se fragmentan al impactar contra nuestros cascos. Todo en silencio. Me marchó con la dotación. Todos se marchan. Pero Míriam se queda. Míriam no se marcha. Solo Míriam y nada más.

26 de enero. 19.45

El tren de salida serpentea veloz entre los carriles del Paralel y la Ronda Sant Pau. La información del CGE es un intento de suicidio: víctima amenaza lanzarse desde el balcón de un cuarto piso. Antes de girar en Floridablanca todas las dotaciones silencian la sirena para no alterar a la víctima, que se encuentra a unos pocos cientos de metros del cruce. Llegamos y, en unos segundos, sin apenas pensar más allá de mis propias acciones, cargo con la mochila sanitaria, formo binomio con el enfermero y nos encaminamos hacia el edificio. Mis compañeros confían en mi responsabilidad individual y yo confío a ciegas en la suya, y esta suma mutua de confianza hace que funcione el engranaje de nuestro trabajo en equipo.

Una vez en el piso, el sargento nos resume la situación: la mujer se tambalea brincando en horizontal entre los balcones vecinos, casi en volandas, por el exterior de las barandillas, se niega a hablar con ningún bombero allí presente y amenaza con saltar si se le acercan. El enfermero capta la situación al vuelo y decide intentar un acercamiento él mismo. Le acompaño. Antes de adentrarnos en el pasillo el sargento nos sacude la última información: «Se llama Míriam». Su nombre se nos graba en la piel como si nos lo marcasen con tinta indeleble y nos introducimos por el conducto que nos acerca a ella.

Fuera, en la calle, han emplazado la autoescalera a la derecha del edificio y han colocado la cesta a su altura, limitando el movimiento de la víctima, obligándola a retroceder hacia

el balcón de inicio. Allí la esperamos. Primera aproximación de mi compañero:

—No te me acerques, pedazo de mierda.

—Míriam, venimos aquí a ayudar, cuéntame qué te preocupa —responde el enfermero.

—El problema eres tú. —Míriam se cierra en banda, a cal y canto, y nos manda a todos al infierno, que no nos acerquemos, que nos vayamos o se tira.

La sala de estar está toda desordenada y caótica. Escudriño el habitáculo, me como con los ojos cada rincón, cualquier información puede valernos oro, pero aparte de una mesa de centro con varias medicinas, tabaco de liar y bebida de cola, no hallo nada. Tras mi indagación, mi mirada vuelve al frente y choca de golpe con la mirada inquisidora de Míriam: me ha cazado de lleno. Un sudor frío me estremece; sin embargo, su mirada se detiene en mí sin ira y mis nervios se calman cuanto más se prolonga el encuentro. Parece que me acepta, que me reconoce como su interlocutor. Oh, Míriam, no quiero que te conviertas en una carga en mi mochila, no seas roca pesada, sé pluma liviana que me haga levitar.

«Colchón colocado.» Mierda. Me lamento de mi torpeza y, presuroso, bajo el volumen de la emisora al mínimo. Los compañeros del sector exterior han colocado el colchón de salvamento abajo por si cayera.

—Eh, tú, bombero —me dice ella—, si crees que soy tan gilipollas como para no esquivar esa colchoneta de playa, vais apañados.

La expresión de mi cara le da toda la razón, pero hay que intentar cualquier cosa para salvarte, Míriam, cualquier cosa, estamos aquí por ti, léeme como un libro abierto, no te engaño, soy totalmente transparente, estoy aquí para ayudarte.

Empieza a llover. Me acerco y no me rechaza. Su nariz aguileña, su rostro ovalado, su mirada inmutable, atrayente, me mantiene a raya, me penetra, no sé con qué embrujo de hechicera o de ángel, pero su mirada me desmonta. Intento no vacilar, paso a paso avanzo. Míriam, esas baldosas son engañosas, ese abismo que te llama, que te regala el oído, es malvado, no te llenará de amor. Vente, Míriam, vente. La barandilla es traicionera, quiere empujarte hacia el vacío, no te sostiene con la fuerza suficiente. Míriam, vente, Míriam. Casi la tengo al lado, casi la toco, pero de un salto se coloca a un metro de mí. Me teme.

Visió d'una taula de la sala. Foto: Xavier Hurtado.

—Yo no he llamado a nadie. Yo no quería que vinieras.

Alargo la mano, suplicante, esperando que la conexión entre ella y yo no se pierda. Míriam, dame la mano y confía en un mundo mejor, en días alegres, en días de arena y cóctel, Míriam, mi brazo es el puente, deja que te acerque a esos días de sol. Se acerca, corresponde su mano con la mía, pero Míriam mira perdida dentro de su piso, Míriam desconecta por unos instantes, sale de los días alegres y de sol y vuelve a morderla la desolación, donde los días son tristes, las playas son eriales y su piso un antro oscuro, las fauces de un león. Quiero, entonces, sujetarla, pero su mano está húmeda, la baldosa mojada. Quiero, entonces, perderme con ella, pero mi mano está aferrada a la piedra, allí donde ella encontró ruinas. La lluvia se vuelve caliente, quema como brasas. Míriam no cae en el colchón.

26 de febrero. 23.15

Desde mi ventana se ve el cartel enorme del Teatre Victòria, blanco reluciente, con la cara desafiante del Mago Pop. Me embriaga, me seduce a entrar. En su espectáculo comentan que hace desaparecer y aparecer las cosas, las personas, y también que las hace elevarse en el espacio, suspenderse en el aire sin tocar el suelo. Cuánto me gustaría a mí poseer ese poder.

Agarro el marco de mi ventana y de un brinco me siento en el alféizar con los pies suspendidos a unos veinte metros de la acera. Inspiro fuerte el aire de Barcelona, puedo sentir los olores del puerto y al exhalar, despacio, incluso siento libertad. ¿Qué sentiste, Míriam? Tengo una herida aquí dentro que no puedo cerrar. ¿Con qué herida cargabas, Míriam? No pude sujetarte, no pude hacerte volar. Quisiera abrazarte, cargar con todos tus miedos, suspenderte en el cielo como se suspenden las estrellas en el manto de la noche. Quisiera hablarte de todo este dolor, Míriam. Quisiera entenderte, sentir tu abismo, hablarte en el mismo lenguaje, con una melodía suave y agradable. Pero mi dolor es triste. Mi herida pesa. Quisiera sentir calma y quisiera sentir un mínimo de lo que tú sentiste.

De mi ensoñación me saca esa gran algarabía, toda esa gente que sin orden ni disciplina se ha reunido ahí abajo. Los destellos azules palidecen la blancura del mago y hacen que me revuelva de inmediato: «¡Mierda, joder!». Alguien ha llamado a los bomberos.

Visió general de la sala. Foto: Xavier Hurtado.

Atrapado

Aitor Humbert

Puede que uno de los estereotipos de miedo infantil más compartidos en los recuerdos de medio mundo sean las visitas al dentista. Esa posición tumbada pero incómoda a la vez, vulnerable. La boca abierta, expuesta a merced de cualquier estocada descuidada con alguno de esos instrumentos de intimidación. La luz blanca, estridente, cegadora. Te mantiene atemorizado ante la idea de que un error por parte de esa suerte de *tedax* con bata blanca que tienes justo encima puede ser fatal. De pequeño, esos momentos suponían también uno de mis mayores temores. Sin embargo, algo fascinante de hacerse mayor es, sin duda, dejarse sorprender por nuevas experiencias que pueden cambiar radicalmente la forma de recuerdos que creíamos inalterables.

Tanto es así que ahora mismo, sosteniendo una radial desatada a 3.000 rpm a dos milímetros de una verga hinchada y azul, lo del dentista me parece hasta entrañable. Es muy probable que el tipo que tenemos tumbado, temblando delante de nosotros, hubiera cambiado gustosamente su situación actual por la peor extracción de muelas. Un error de cálculo ha transformado lo que parecía un simple juguete sexual en pura agonía. El aro macizo que atrapa su miembro ya prácticamente no se ve, tapado por la hinchazón descomunal de la carne que lo rodea.

Mi compañero veterano Antonio y nuestro sanitario, Josep, sudan igual que yo. Me miran preocupados —pura empatía— mientras intentan apartar toda la materia viva que se interpone entre nuestra sierra Hilti AG5D 125 mm y 2000 w y el trozo de hierro que aprisiona el sexo de la víctima. Asienten con los ojos, como diciendo: «Ya puedes hacer los honores». No recuerdo en qué momento alguien me ha dado la radial, pero ahora ya es tarde para escurrir el bulto, así que tras una sonora exhalación me lanzo al ruedo.

—¡Para, para, para, bro, espera!

Freno la máquina con un sobresalto y levanto la cabeza para encontrarme frente a un teléfono móvil sostenido temblorosamente, enfocando la escena a medio metro. Detrás, semiincorporado, el paciente exhibe una extraña mueca de euforia. Aun estando supuestamente sedado, alterna nerviosamente su mirada entre el teléfono y la zona cero con sus partes al descubierto, emergiendo del agujero practicado en la sábana quirúrgica.

—¿Me das un minuto para que suba las fotos y seguimos? —pregunta el tipo.

Nadie está seguro de lo que acaba de oír. Nos miramos entre nosotros. Josep suelta la jeringuilla con la que estaba remojando la piel alrededor del aro y mira hacia arriba.

—¿Cómo dices?

—Que me dejéis subir las fotos al Insta, por favor, y luego ya me quitáis el aro, si eso —contesta señalando sus partes con la barbilla.

Nuestro sanitario mira alrededor, en busca de alguna confirmación de lo que cree haber entendido. Espera alguna ocurrencia que no llega. No son propuestas técnicas lo que busca. Nadie estaba preparado para esto.

—No me jodas... —Frunce el ceño como si aún no hubiera en-

tendido nada—. A ver, es coña, ¿no? Mira, esto es urgente, tío, se está gangrenando, no podemos perder tiempo —dice, mientras otra gota de sudor desciende por su sien.

Pero el chaval ya no atiende a nuestro enfermero porque su *smartphone* está inyectándole dopamina tras cada nuevo *like* que aparece junto a la foto que acaba de colgar. El caso es que Jaume, alias *Jimbro* en las redes, está acumulando clics al icono del pulgar en su almacén de popularidad como nunca. Una sonrisa codiciosa y el brillo de la pantalla del teléfono iluminan su rostro, donde unas pupilas agitadas se mueven al ritmo del *scroll* infinito.

—Jaume, seguimos, ¿vale? —interviene la doctora—. Deja el teléfono en la mesita y estate por nosotros, va. Si no, no podemos hacer nuestro trabajo.

—Por favor, no me lo quitéis —suplica el chaval.

Nos miramos, aún paralizados. Observo algo en su expresión que me resulta familiar, pero me cuesta pensar en estos momentos en otra cosa que no sea sostener la máquina que llevo en mis manos, cada vez más sudorosas.

—Pero ¿qué dices? ¿Por qué? —pregunta la doctora.

—¿No hay ninguna manera de poder dejarlo puesto un rato más? ¡Tengo a todo dios flipando con esto! —explica agitado.

—¡Jaume, que vas a perder la polla, hostias! —grita desesperado Josep.

Todos damos un respingo. Nunca habíamos visto a nuestro sanitario reaccionar así. De repente, mi memoria conecta el rostro del chaval con otro servicio de hace unos meses. En esa ocasión tuvimos que romper una puerta para acceder a un domicilio. Después de recibir varias llamadas de alguien que manifestaba haber ingerido sustancias tóxicas, ya en el rellano de su casa, la persona no contestaba al timbre. Abierta la puerta, apareció en el pasillo el cuerpo tendido de un joven semiinconsciente junto a un pequeño charco de vómito. Era el mismo Jaume que ahora tenemos ahora en la camilla, con el miembro como una berenjena y agarrando su móvil como si temiera caerse al soltarlo.

—¡Se están volviendo loquísimos con este reel, me están pidiendo más vídeos! Bufff... Esto es muy loco... Vamos, que llego a los veinte mil seguidores, por favor —sigue, en un estado de ansia, como alimentando su ego digital.

Hacia tan solo un año, *Jimbro* había conseguido su auge de atención en las redes especializándose en la grabación y difusión de vídeos donde se jugaba el tipo mediante «retos» que consistían en la ingesta de mezclas de alimentos y otras sustancias sugeridas por sus seguidores. Lógicamente, como nadie habría prestado atención a alguien disfrutando de lo que come sin más, él sacaba partido, mediante la cosecha de *followers*, del sufrimiento al que lo condenaban las propuestas de su audiencia.

Así, después de aliñar ensaladas con tres en uno y salar patatas fritas con otras sustancias más recreativas, nuestro *influencer* acabó de baja una temporada por intoxicación.

Colgando fotos de su recuperación en el hospital, descubrió entonces que a nadie le interesaba demasiado su vida. Sobre todo si esta no peligraba lo suficiente como para competir con un contenido igual de truculento que la última serie coreana de moda.

—Vale, Jaume, ya estás, ¿no? Dame el móvil, va —apremia la doctora.

—Vamos a hacer una cosa... —empieza Jaume, sugiriendo una negociación.

—Por favor, no lo compliques más —mendiga nuestro sanitario.

—¡No, no, en serio! Voy a colgar una encuesta en Insta —proclama el chaval.

—Laura, lo sedamos y acabamos ya con esto —le implora Josep a la doctora, ignorando la última ocurrencia del *influencer*.

Pero esta no se muestra tan visiblemente partidaria de la propuesta del enfermero como cabría esperar. Percatándose de su titubeo, el paciente aprovecha la oportunidad de vendernos su idea.

—Mira, esto ya lo están siguiendo más de veinticinco mil personas. Cuando estuve tan enfermo, aquí en este mismo hospital, ninguna de las fotos que publiqué cuando salí del coma recibió más de tres o cuatro comentarios. A nadie le importaba. Eso sí que fue doloroso, y no lo pudisteis curar aquí. Lo que siento ahora es otra cosa. Es un dolor más físico, pero merecerá la pena si me salva del anonimato. Así que quiero que sean mis *followers* los que decidan qué es lo que quieren que haga con mi polla —sentencia.

Llegados a este punto, he dejado la radial en el suelo y miro a Josep y a la doctora. Me pregunto cuán cerca estamos de poder justificar la incapacitación de nuestro *paciente*. Está claro que ninguno de nosotros nos humillaríamos de esta dolorosa manera por un perfil de Instagram. Nuestra vida vale más que eso, por así decirlo. Pero ¿qué pasa cuando alguien siente lo opuesto, que su imagen en la red es más valiosa que su propia existencia terrenal? ¿No tendría razones, entonces, para que le importara más el daño en su perfil que en su cuerpo?

—Jaume, seguro que darás que hablar en las redes durante un tiempo —interviene Antonio, nuestro veterano. Llevaba todo este rato en silencio, sujetando la pierna del chaval—. Pero incluso esto se acabará olvidando, y tú habrás jodido tu vida para nada.

—No lo sabes —replica.

—Hay atentados y guerras que copan a menudo los titulares de las noticias. No pasa mucho tiempo antes de que acaben borrados de la cartelera.

—Ya, pero cabe la posibilidad de que a mis seguidores les importen más mis vídeos que las guerras del mundo —debate Jimbro.

«*Touché*», pienso cuando recuerdo todas las veces que, yendo con las luces de emergencia a todo trapo, esquivamos a gente con la cabeza gacha hacia sus teléfonos, desdendiendo incluso la posibilidad de morir atropellados.

—A ver, Jaume, te damos diez minutos para que te decidas —lanza la doctora.

—¿Decidir el qué? —Josep no da crédito a lo que está oyendo.

La doctora mira al sanitario con complicidad y lo coge del brazo para alejarlo con ella de la camilla.

—Déjalo unos minutos, que piense solo —le dice cuando está segura de que no les oye—. Psicología inversa, ya sabes, cuanto más insistamos, más de culo se pondrá.

Josep está tan sobrepasado que decide no discutir. Al fin y al cabo, la responsabilidad es del médico de urgencias. Mientras tanto, semiincorporado en su camilla, Jimbro sigue pendiente del sondeo que acaba de colgar.

—¡Está votando un montón de gente! —se dirige a nosotros,

exultante. Parece como si la sangre acumulada en su entrepierna le hubiera paralizado la cara, dejándole una mueca permanentemente de satisfacción.

Pasados unos minutos algo parece haber cambiado, sin embargo. Como si las comisuras de la sonrisa que exhibía hace unos momentos hubieran estado sujetando una carga que se ha vuelto demasiado pesada y que ya no pueden sostener. El semblante de Jimbro se ha ido transformando progresivamente hasta quedar en una expresión turbada, como la de un ultra al que anulan el gol de su equipo. Todos lo percibimos, pero es nuestro veterano quien interviene primero.

—¿Todo bien? ¿Has decidido ya qué quieres hacer? —Antonio busca la mirada del chaval, pero este sigue absorto en su pantalla.

—No me jodas... ¿En serio? —se pregunta a sí mismo—. Quieren que me lo deje puesto y que cuelgue un vídeo cada día, para ver qué pasa... Ha corrido la primera grabación y se ha hecho viral, se ve que tiene más reproducciones que lo del chaval de Tik Tok que se comió un paquete de sal...

Parece como si Jimbro hubiera estado aguantando un farol, esperando que su propio público, votando la opción sensata de quitarse el anillo, lo liberara de su tormento en el último momento. Sin embargo, su fantasía se ha desmoronado cuando el veredicto del voto ha revelado la triste realidad: sus seguidores prefieren verlo sufrir con tal de no aburrirse. Ahora descubre que «su gente» lo quiere como hacía la plebe con los gladiadores en el circo romano, solo que su nombre ni siquiera quedará grabado en ninguna piedra.

—Jaume, no merece la pena. Seguro que encuentras la manera de triunfar sin hacerte esto. —Antonio le coge el hombro con afecto, como si el contacto físico pudiera transmitirle la dosis decisiva de sentido común para alejar al chaval de su torbellino emocional.

—Quitádmelo ya, por favor... —pide Jimbro con la voz quebrada, echando la cabeza hacia atrás y cerrando los ojos, como abandonándose a su suerte.

Ahora sí, me toca. Después de unos minutos, caen pesadamente sobre la bandeja las dos mitades del anillo que tenía estrangulado el sexo de Jaume. Nosotros volvemos al parque con la sensación de haber hecho algo más que una intervención.

—Hemos salvado a alguien —nos felicitamos con orgullo ya dentro del camión.

En la guardia siguiente, durante la lectura de la orden del servicio, el sargento lee una felicitación dirigida a nosotros. La firma el personal de urgencias del hospital que estuvo también en el servicio de nuestro *influencer*. En medio de los aplausos y vítores que estallan en el aula de formación, cuesta oír a uno de los *pollos* de la última promoción, que sostiene en alto su teléfono móvil, pidiendo atención.

—¡Ey, tenéis que ver esto! —reclama excitado.

Tiene su Instagram en pantalla. En esta se reproduce, en bucle, un vídeo corto donde un rostro familiar aparece en un enfoque a modo *selfie* que desciende hasta más abajo del ombligo, donde la grabación se ralentiza drásticamente. En la base del pene se observan, no uno, sino dos aros metálicos brillantes consecutivos aprisionando una masa de carne enrojada. Unas letras aparecen sobrepuestas, como anunciando una oferta relámpago: *#Jimbroreto2ahoraque*

Exposició «Pompiers de l'Union Européenne» a Gex

PDPHBB

Jacques Lissajoux, president del Museu de Bombers de La Remise, situat a la ciutat de Gex (França), va visitar Bombers de Barcelona el dimecres 3 d'abril. Va venir acompanyat d'Antonio Cuenca, company del Cos, que va estar la major part de la seva vida professional destinat en Comissió de Serveis al Cos de Bombers del CERN, a Suïssa. El motiu de la visita era conèixer personalment el Museu de Bombers del Parc de la Prevenció, al carrer Lleida, i també el dipòsit de vehicles i arxiu de Bombers del parc de la Vall d'Hebron.

Lissajoux va estar acompanyat en tot moment per la gent de la Plataforma, que li van exposar en detall les característiques del patrimoni disponible i els seus orígens, i també la feina dels membres de la Plataforma per garantir la conservació en bones condicions de tot aquest patrimoni. La visita, de llarga durada, va permetre visitar els dos espais detingudament durant tot el matí i part de la tarda, i cal dir que Lissajoux va quedar sorprès per la qualitat del material exposat i en dipòsit i també per la feina desenvolupada per la Plataforma per preservar aquest patrimoni del Cos de Bombers de la nostra ciutat.

Prèviament a la visita, Lissajoux va exposar a la direcció del Servei que, dins del programa d'activi-

tats del seu museu, aquest any està previst fer una exposició temporal dedicada als Cossos de Bombers de la Unió Europea i que el Cos de Bombers de Barcelona té un espai específic en aquesta exposició. Atent a aquesta deferència, el Servei ja ha fet cessió de material d'intervenció divers per a l'Exposició.

L'exposició «Les pompiers de l'Union Européenne» estarà oberta al públic del 4 de maig al 28 de setembre al Musée Départemental des Sapeurs Pompiers de l'Ain, a Gex. El museu de La Remise compta amb una col·lecció considerable de vehicles, vestuari i material d'intervenció de molts cossos de bombers de França, Suïssa i, des de fa poc, del Principat de Mònaco.

Exposició «Pompiers de l'Union Européenne» a Gex. Foto: Jacques Lissajoux.

Jacques Lissajoux visita la Plataforma al parc de la Vall d'Hebron. Foto: R. Cervantes.

Jacques Lissajoux i Antonio Cuenca a l'Espai Bombers. Foto: PDPHBB.

Nova torre de pràctiques al parc de la Vall d'Hebron

Jordi Secall Arnal
 Fonts d'informació:
 Bombers de Barcelona i
 © Carles Enrich Studio

El passat 29 de desembre es va fer la presentació de la nova torre de pràctiques del parc de la Vall d'Hebron, amb presència de l'alcalde i representants municipals.

Es tracta d'una torre que inclou una planta baixa i vuit plantes pis, així com un laberint al soterrani menys dos que permetrà entrenaments de recerca i rescat de víctimes en situacions d'escassa o nul·la visibilitat i amb fum de parafina. L'altura de la torre és de 24,75 m, i l'últim pla de treball, al coronament de l'edifici sobre la coberta de la torre, està

situat a 27,45 m de terra.

El procés de disseny de la nova torre va ser molt laboriós i va comptar amb la participació dels referents de les diferents àrees temàtiques de Bombers de Barcelona. El projecte va anar a càrrec del taller d'arquitectura de Carles Enrich, i el cost total de la inversió ha estat de 2,5 milions d'euros.

El conjunt, en la seva definició sobre i sota rasant, s'ajusta a les àrees de formació, entre d'altres:

- **Rescat en altura.** Exercicis en diversos escenaris: dobles o triples espais, plans inclinats (símil coberta), espais confinats amb accés per boca d'home (símil pou), façana de l'edifici amb balcons i finestres, escala de

gat, bastida adossada.

- **Incendis.** Progressió tant interior com exterior amb línies d'aigua, amb l'ajuda d'autobombes i autoescales en simulació d'incendis en edificis, a desenvolupar tant en plantes superiors com en soterrani i amb el suport de la columna seca que arriba a la planta coberta.

L'espai anomenat «la finca» simula un petit edifici de veïns amb escala pròpia, que recorre tres nivells des de la planta baixa i que permet fer exercicis de recerca en habitatges.

- **Assistències tècniques.** Reconeixement, recerca i taponament de fuites de diferents productes peril·losos, detecció de gasos, etc.

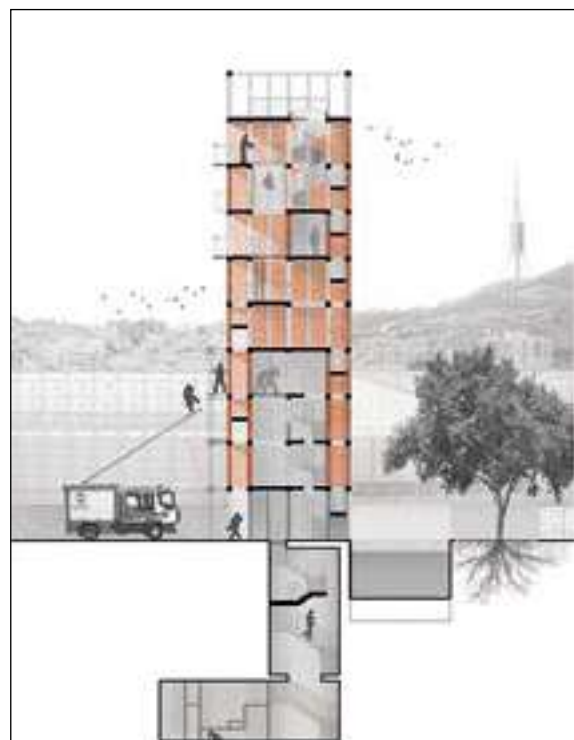
- **Patologia de la construcció.** Apuntaments de diferents elements de la construcció: forjats, dintells, plans inclinats, escales (de llosa inclinada, de volta, de cargol), etc.

- **Sanitari.** Intervenció de l'equip sanitari en l'atenció i l'acompanyament de víctimes en qualsevol risc: en altura, espais confinats, foc a l'habitatge, etc.

Es tracta d'una instal·lació puntera i de màximes prestacions, ja que, a diferència de la resta de torres de pràctiques de Bombers de Barcelona, en aquesta s'hi poden simular la pràctica totalitat de les situacions a les quals els bombers i bombers de la ciutat s'enfronten cada dia.

Fotografia: Adrià Goula

Esquema: Carles Enrich Studio

Fotografia: Adrià Goula

Bombers de Barcelona, fundador de la CTIF

Joan Pedreny

L'any 1900, Bombers de Barcelona va estar present en la reunió fundacional del Consell Internacional de Cossos de Bombers, pas previ a la creació del Comitè Tècnic Internacional de Protecció contra Incendis i Extinció (CTIF), que avui en dia integren quaranta-vuit països d'arreu del món.

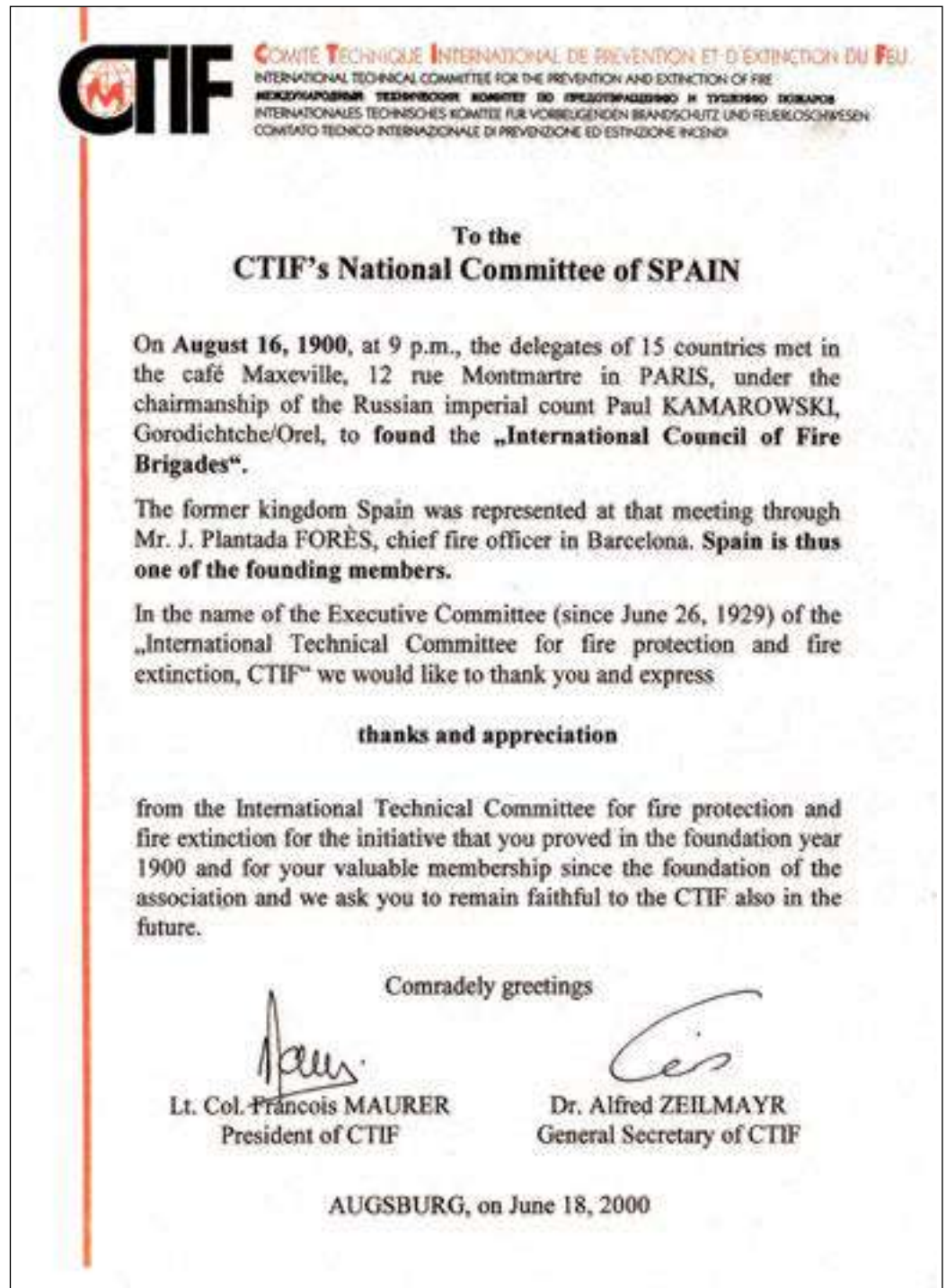
Aquesta dada la confirma la carta signada a Augsburg el 18 de juny de l'any 2000 per François Maurer, president del CTIF, i pel seu secretari, Alfred Zeilmayr, i dirigida a l'Ajuntament de Barcelona.

Ens referim a una primera reunió celebrada el 16 d'agost del 1900 a les 9 del matí en un cafè del carrer Montmartre a París, sota la presidència d'un comte rus. Van assistir a la reunió delegats de quinze països, entre els quals hi havia l'oficial del Cos de Bombers de Barcelona J. Plantada Forés.

L'any 1900, en un moment d'expansió de la ciutat i de gran creixement industrial i urbanístic, quan el Servei de Bombers encara no s'havia professionalitzat, ja hi havia membres del nostre Cos participant en esdeveniments tan singulars.

El CTIF es va crear més endavant, coincidint amb la celebració de l'Exposició Internacional del 1929 a Barcelona, i Bombers de Barcelona hi era.

La carta, que reproduïm aquí, està exposada al Museu Parc de la Prevenció, al carrer Lleida, a les vitrines del Cau del Jubilat.

Innovació en extinció: mànegues de 38 mm

Jordi Secall Arnal
Font d'informació:
Bombers de Barcelona

En la línia de la millora contínua de les condicions de seguretat en les intervencions i de l'eficàcia i la contundència en els incendis d'interior, a Bombers de Barcelona s'està estudiant la utilització de mànegues de 38 mm de diàmetre en les intervencions en incendis d'habitatges. En aquest

tipus d'incendis, a vegades és molt freqüent trobar càrregues de foc elevades.

En aquests casos, cal preveure un augment de la potència de l'incendi, així com la possibilitat d'un *flashover*, amb l'objectiu de garantir una progressió amb seguretat per arribar al motor de l'incendi i fer l'extinció amb un cabal efectiu.

Actualment es disposa de dos diàmetres de mànega per a aquest tipus d'in-

cendis, de 25 mm i 45 mm. El més habitual és atacar d'inici amb mànegues de 25 mm de diàmetre, però en els casos amb altes càrregues de foc, la mànega de 25 no dona aquest cabal efectiu. Llavors cal passar a utilitzar mànegues de 45, però amb aquestes la maniobrabilitat als passadissos i a les estances dels habitatges és molt feixuga i complica l'extinció.

Davant d'aquesta disjuntiva, Bombers de Barcelona va valorar que podria ser interessant estudiar i provar la utilització de mànegues de 38 mm de diàmetre, que poden millorar la maniobrabilitat en relació amb les de 45 i, al mateix temps, poden donar un cabal suficient. En aquests moments ja s'ha incorporat l'ús de mànegues de 38 en la formació contínua d'extinció d'aquest any.

Les mànegues de 38 mm poden ser de dues o tres capes (les de 25 mm i 45 mm normals són de quatre capes) i això també ajuda a fer-les més maniobrables, tot i que tenen en contra que s'han d'eixugar, que es poden pessigar amb més facilitat i que són menys resistents a l'abrasió.

En aquesta formació se n'estan provant dues: la tèxtil, de dues capes, que pesa menys, és més dúctil, no s'encalla a les cantonades i és més fàcil d'arrossegar, i la de cautxú, de tres capes. Això servirà per conèixer l'opinió de la plantilla i obtenir-ne el retorn.

Mànegues de 38 mm de diàmetre, que poden millorar la maniobrabilitat i donar un cabal suficient.

Tram d'atac amb mànega de 38 mm per foc pis. Foto: Albert González.

SISCOM-BCN. Exemple d'aplicació del Sistema de Comandament de Bombers de Barcelona

Jordi Secall Arnal

La intervenció

El 5 de setembre del 2023 al matí es va declarar un important incendi en un edifici d'ús administratiu situat al carrer d'Aragó 392-394 de Barcelona.

Si bé el Sistema de Comandament de Bombers de Barcelona s'aplica en cadascuna de les seves intervencions, en poques ocasions cal activar-lo en el màxim nivell, però aquest incendi sí que el va requerir.

La situació inicial era d'incendi del quadre elèctric al soterrani de l'edifici, fum a la planta tercera i una persona atrapada en un ascensor. A l'arribada al lloc es va observar que el fum ja havia envaït tots els pisos i que s'havien evacuat tots els ocupants de l'edifici a excepció de la persona de l'ascensor i d'unes persones que havien quedat confinades a la planta vuitena i al terrat.

Així doncs, es van iniciar simultàniament les tasques d'extinció i salvament. Degut a la magnitud del sinistre, es van activar uns reforços de vehicles i personal que van incloure el vehicle d'intendència J-27 i el Centre de Comandament Avançat A-30 (CCA A-30).

El CCA A-30, un vehicle especialment dissenyat per a la gestió de grans emergències, disposa de sistemes informàtics i eines gràfiques que són vitals per

Foto: Bombers de Barcelona.

a la presa de decisions i per establir les tàctiques d'intervenció adequades a cada escenari.

En un estadi avançat de la intervenció es van apreciar esquerdaments en els tancaments interiors de l'edifici, que denotaven moviments en l'estructura portant, de tipus metàl·lic. En aquest moment, i com a mesura de prevenció, es va determinar el desallotjament preventiu de tots els intervinents. A continuació es van fer unes actuacions concretes per avaluar si era viable continuar l'atac per l'interior: verificació de la protecció contra el foc dels elements estructurals d'acer, recerca d'una zona d'accés diàfana i amb sortida segura, disposició d'un equip de vigilància de

En poques ocasions cal activar-lo en el màxim nivell, però aquest incendi sí que el va requerir.

Foto: Bombers de Barcelona.

possibles nous moviments de l'estructura i, finalment, mesuraments de temperatura als elements estructurals més exposats. Atès que les verificacions de protecció d'estructura i nous moviments eren favorables i que la temperatura dels elements exposats era inferior a la que pot comprometre l'estabilitat de l'acer, es va reiniciar l'atac interior.

Al marge de l'incendi localitzat al soterrani, per efecte de la temperatura havia cremat tota la planta segona, ocupada per uns estudis de ràdio. Aquesta situació va comportar una dificultat afegida en la intervenció.

Després d'uns treballs intensos i prolongats es va aconseguir extingir del tot l'incendi, que va requerir prestar atenció sanitària a deu persones, dues de les

quals van ser traslladades a un centre hospitalari.

L'aplicació del Sistema de Comandament de Bombers de Barcelona

Com ja s'ha dit, la magnitud del sinistre va comportar l'aplicació del SISCOM en el màxim nivell.

L'aplicació del SISCOM estableix tres posicions bàsiques al Centre de Comandament Avançat: cap d'intervenció, cap de suport i cap d'operacions.

El cap d'intervenció és el màxim responsable de la intervenció. En emergències amb participació de diferents agències, és responsable de la coordinació de totes les agències intervinents. En aquesta intervenció va assumir aquesta posició el cap d'uni-

tat, en funcions de cap de dia.

El cap de suport és un comandament que actua en paral·lel a la línia jeràrquica de les operacions per donar suport al cap d'intervenció en tot el que té a veure amb informació, anticipació, logística, seguretat i assessorament específic. Aquesta posició la va assumir el cap de guàrdia.

El cap d'operacions és el responsable de la intervenció del cos de bombers, en coordinació amb el cap d'intervenció. En aquest cas, aquesta posició la va assumir el sotsoficial en cap de sector.

En aquest incendi la intervenció va ser de gran complexitat i va requerir un sistema organitzatiu acurat, amb el suport de l'aplicació del Sistema de Comandament de Bombers de Barcelona i dels mitjans personals i tècnics que en materialitzen l'aplicació. L'actuació va ser un

exemple de treball en equip, ja que des del cap d'intervenció fins als bombers i bomberes i el servei sanitari, passant pels comandaments intermedis, el Centre de Gestió d'Emergències i les diferents agències que hi van participar (Guàrdia Urbana, Emergències Socials, Sistema d'Emergències Mèdiques, Premsa de l'Ajuntament i companyia elèctrica), tots van treballar de forma eficient i coordinada.

En aquest incendi la intervenció va ser de gran complexitat i va requerir un sistema organitzatiu acurat.

Foto: Bombers de Barcelona.

En el recompte inicial de desapareguts s'hi inclouen l'home dels baixos i una dona del primer pis. Més tard, a la tarda, se sap que l'estadanta del tercer pis no ha anat a buscar les filles a l'escola.

En arribar al lloc, una vegada fetes les rondes de reconeixement de l'escenari d'actuació, en coordinació amb el caporal de Badalona es donen les següents directrius:

- Evacuació preventiva dels edificis confrontants, 7 i 11, amb un total de quaranta famílies.
- Tall de subministraments (electricitat, gas i aigua) dels tres edificis.
- Collocació d'un guaita i enllumenat. S'emplaça l'autoescala al carrer posterior, i el guaita s'ubica a la cistella de l'autoescala durant tot el servei.
- Valoració estructural per part del GREC 01.
- Reconeixement de la resta de l'edifici, a la recerca de possibles víctimes.
- Sanejament vertical, des de l'autoescala, de la zona colapsada.
- Collocació de testimonis de guix a les esquerdes més significatives.
- Una vegada garantida la seguretat de l'entorn de la zona colapsada, s'iniciarà el rastreig amb el gos del GCR.

Aquestes primeres directrius s'executen de forma ordenada i cronològicament. Això fa que les tasques de desenrunament manual s'iniciïn a les sis de la tarda.

El desenrunament s'organitza en dues fases:

Fase 1. S'accedeix per la façana a la planta primera, es retiren les pertinences personals i s'evacua la runa per un tub de desenrunament. S'omplen fins a quatre contenidors.

Fase 2. A la planta baixa, un cop alliberat l'accés a les portes que donen a les façanes davantera i posterior, s'evacuen les pertinences personals i la runa cap al pati posterior, on es fiquen en saques que es treuen a l'exterior amb una grua.

Es constitueixen dos equips de desenrunament, que treballen ininterromputament, fent relleus, tota la nit, amb la següent dinàmica de treball:

- Revisió del GREC, valoració d'espais i recerca superficial (crida i escolta) (15')
- Revisió GCR (15')
- Equip de desenrunament (30')

La dona del tercer tercer és la primera que es localitza, a la 1.47; la segona serà l'home dels baixos, a les 6.31, i la darrera víctima es localitza a les 7.06. Es confirmen les previsions de víctimes del dia 6.

Les agències que van col·laborar amb Bombers de la Generalitat en l'atenció als afectats i familiars van ser les següents:

Servei d'Emergències

Mèdiques (SEM): primeres cures i atenció psicològica a familiars de les víctimes i veïns.

Guàrdia Urbana de Badalona: filiació de les persones afectades i control d'accés a la zona d'actuació.

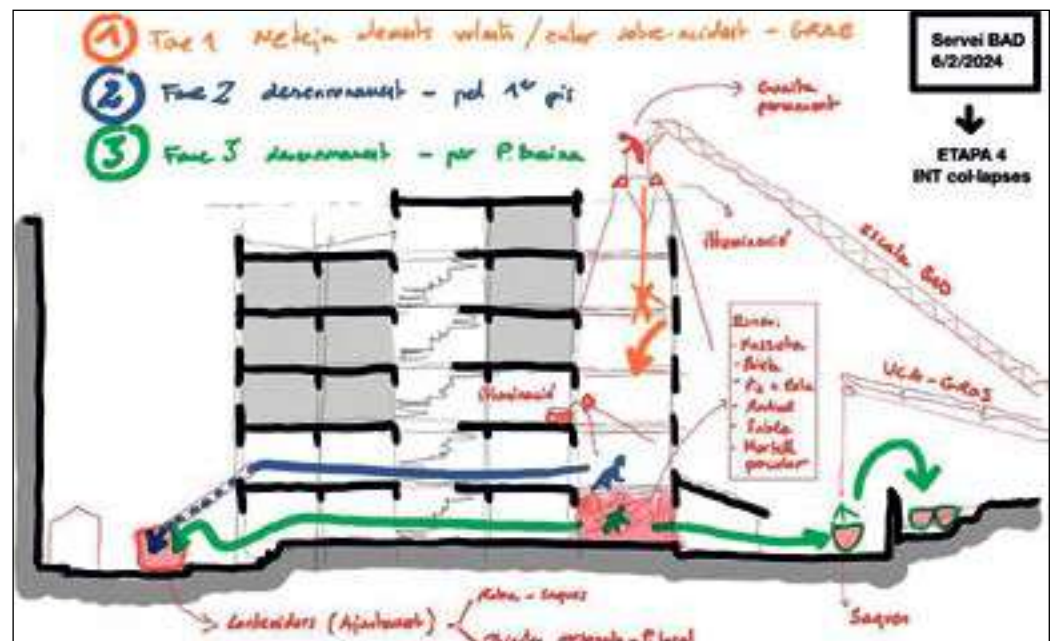
Serveis Tècnics de l'Ajuntament de Badalona: instal·lació d'espais provisionals d'atenció als afectats, suport tècnic i equipament de suport per al desenrunament.

Serveis Socials de l'Ajuntament de Badalona: allotjament dels afectats.

El desenrunament va finalitzar l'endemà del sinistre, dia 7, a les cinc de la tarda, després de retirar quaranta-cinc tones de runa.

Tasques de desenrunament. Foto: Bombers de la Generalitat.

Esquema de les fases de treball. © Roger Sauquet

Els bombers de l'Hospitalet de Llobregat i la seva integració en el Servei d'Extinció d'Incendis i Salvaments de l'Ajuntament de Barcelona

Marc Ferrer

Una història molt poc coneguda és que, en el període de la Guerra Civil, els Bombers de l'Hospitalet de Llobregat van formar part de l'operativa dels Bombers de Barcelona des del 1936 fins a la seva integració total el 1938. Finalitzada la guerra, el parc de bombers va ser tancat i el seu personal destituït.

Hi ha constància que l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat tenia una bomba manual contra incendis com a mínim des de l'any 1903. El 1905 es va aprovar un *Reglament per al Cos de Bombers de la vila de l'Hospitalet de Llobregat*. Segons aquest reglament, el Cos de Bombers havia d'estar format per un cap, un capatàs, dos individus efectius i vuit suplents. Aquest cos, però, amb els anys va deixar d'existir.

L'any 1932 l'Ajuntament es va proposar organitzar de nou un cos de bombers i a finals d'aquell any es van nomenar disset bombers. Pau Monguío Fons, oficial dels Bombers de Barcelona, en va ser el cap instructor.

En el mes de juliol del 1933 el municipi de l'Hospitalet de Llobregat va lliurar a la ciutat de Barcelona cinquanta hectàrees de la zona de Finestrelles per ampliar l'avinguda Diagonal. En l'acord municipal es va establir que, en contrapartida a la cessió de terrenys, Barcelona havia de proveir l'Hospitalet d'una sèrie de serveis i, entre d'altres, s'obligava a prestar el servei d'extinció d'incendis sempre que fos

requerit per l'Ajuntament de l'Hospitalet.

Loctubre del 1935 l'Ajuntament dissol el cos de bombers per la seva precarietat i ineficàcia. Diversos bombers van presentar un recurs contra aquesta dissolució, però va ser desestimat. Uns mesos després, el març del 1936, la comissió de govern acordava estudiar la manera de reintegrar els bombers al servei.

El motiu d'aquestes decisions van ser els canvis de govern a l'Ajuntament. Un parell d'anys abans havien tingut lloc els Fets d'Octubre del 1934, un moviment insurreccional del govern de la Generalitat contra la involució conservadora i la invasió de competències del govern espanyol, que van dur el president Lluís Companys a proclamar l'Estat Català. Aquells fets van ser reprimitos i la revolta vençuda, i es va suprimir la Generalitat. També es van dissoldre tots els consistoris i en el seu lloc les autoritats militars van imposar una comissió gestora.

Així, la comissió gestora

que va substituir a l'Hospitalet el consistori d'ERC va decidir, l'octubre del 1935, suprimir el cos de bombers. Les eleccions celebrades el febrer del 1936 van tornar el govern de la ciutat a ERC, que va impulsar novament el cos de bombers. És possible, per tant, que tant la dissolució com la reinstauració del cos de bombers tinguessin a veure amb els canvis de color del govern i la rivalitat política entre el catalanisme republicà i els conservadors.

Entre l'abril i el maig del 1936 l'Ajuntament va fer gestions per arranjar una caserna de bombers al número 70 del carrer Pi i Margall, i l'agost del 1936, en plena guerra civil, es van nomenar divuit bombers interins de la plantilla de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat, que cobraven 13,50 pessetes diàries. El nou cos va entrar en funcionament el 7 de setembre del 1936, integrat en l'estructura operativa dels Bombers de Barcelona.

El primer servei d'aquest

cos es va fer el 14 de setembre, en un incendi d'una casa del carrer de Sant Roc de l'Hospitalet. Posteriorment, al llarg de la guerra, els bombers de l'Hospitalet van afrontar tot tipus d'actuacions, entre les quals les més nombroses van ser les motivades pels bombardejos feixistes.

La inauguració oficial de la caserna de Pi i Margall va tenir lloc el 22 de setembre del 1936, en un acte celebrat a les cinc de la tarda i presidit per l'alcalde i els regidors de l'Ajuntament de l'Hospitalet i el cap dels Bombers de Barcelona, Josep Maria Jordan.

Aquesta caserna funcionava com totes les altres, amb tres torns diaris: de les set del matí a les dues del migdia, de les dues a les nou del vespre i de les nou a les set del matí de l'endemà. En cada torn hi havia, generalment, un preferent (assimilat avui en dia a caporal) i cinc bombers rasos, un dels quals, procedent dels torns del Parc Central, pertanyia als Bombers de Barcelona.

Bombers de l'Hospitalet de Llobregat amb autoritats civils el setembre del 1936 (AD / Arxiu Municipal de l'Hospitalet de Llobregat)

Els costos del servei

El desembre del 1936 l'Ajuntament de Barcelona va rebre un comunicat del de l'Hospitalet de Llobregat, que declarava que no es podia fer càrrec del sou del seu personal de bombers i que, per tant, es veuria obligat a deixar-lo cessant. El consistori barceloní va resoldre atendre la meitat de les despeses del personal del servei d'extinció d'incendis de l'Hospitalet de Llobregat per mantenir-lo en funcionament.

Nou mesos després, al setembre del 1937, l'Ajuntament de l'Hospitalet es va adreçar novament a l'Ajuntament de Barcelona; aquesta vegada suplicava que els seus bombers s'integressin completament a la plantilla barcelonina. Van començar les negociacions i finalment, el 21 de gener del 1938, l'Ajuntament de l'Hospitalet va acordar traspasar completament els seus bombers a la ciutat de Barcelona a canvi de pagar 25.000 pessetes en dipòsit inextingible.

El 3 de febrer el ple de l'Ajuntament de Barcelona va ratificar la decisió i va incorporar els divuit bombers hospitalencs com a funcionaris de la seva corporació municipal, amb el mateix sou i mantenint-los també la categoria i la classe; la integració es va fer efectiva l'1 de març. En el mateix ple es va disposar que l'Ajuntament de Barcelona es reservava el dret de construir una caserna per al Servei d'Extinció d'Incendis i Salvament dintre del terme de l'Hospitalet de Llobregat.

Recordem que estàvem en plena guerra i que aquesta seguia el seu curs. En una pèssima decisió estratègica, les autoritats republicanes van començar a mobilitzar els bombers catalans mitjançant el reclutament forçós per lleua. El 52% de la plantilla dels

Bombers de Barcelona va ser mobilitzat; dels divuit bombers hospitalencs, setze van acabar anant al front.

Aquesta disminució de personal va provocar que el tancament de la caserna del carrer Pi i Maragall. El 21 de gener es va tancar definitivament i ja no va obrir mai més. Una setmana abans també s'havien tancat les casernes de Lesseps i Ali-Bey, també per manca de personal degut a les mobilitzacions. En total uns 250 bombers al front.

El 26 de gener del 1939 Barcelona era ocupada per l'exèrcit franquista. Tres dies després, les noves autoritats feixistes van acordar cessar tot el personal municipal, de qualsevol categoria, nomenat després del 18 de juliol del 1936. La mesura afectava els divuit bombers de l'Hospitalet, que, com hem dit, havien passat a l'Ajuntament de Barcelona el març del 1938, i també va afectar tots els bombers de Barcelona contractats al llarg de la guerra, que eren uns 185.

Cessament del personal

El 2 de febrer el cap dels bombers, Josep Maria Jordan, era informat d'aquesta decisió. Aquell mateix dia Jordan va escriure al tinent d'alcalde d'Obres Públiques i Eixample per manifestar-li que havia comunicat aquelles ordres a tot el personal, però que al mateix temps els havia demanat que continuessin treballant fins que es pogués resoldre el greu problema que comportava l'aplicació de la mesura, que deixava sota mínims el personal del Cos de Bombers, ja prou minvat a causa de la guerra.

S'ha de tenir en compte que la baixa dels setze bombers hospitalencs mobilitzats per l'exèrcit de la República no

s'havia pogut cobrir, ja que havien estat reclutats uns 240 bombers més. D'aquesta manera, a finals de gener del 1939, entre els membres del cos que no havien tornat del front, els empresonats, els morts i els exiliats, els bombers de Barcelona només tenien uns trenta-cinc homes de guàrdia per torn, quan la mitjana normal era de cent. Paral·lelament, la manca de personal havia dut al tancament de la caserna de l'Hospitalet de Llobregat.

El tinent d'alcalde va entendre la situació i de moment els acomiadaments no es van fer efectius, tot i que alguns bombers van començar a plegar, ja que l'Ajuntament no els pagava el sou. A mitjan abril, l'Ajuntament de Barcelona va acordar pagar els sous endarrerits als bombers que s'havien quedat al Cos. Tot i així, aquests bombers no van cobrar les setmanes íntegres, sinó que només van rebre el 50% del que se'ls devia i només cobrint el període del 26 de gener al 31 de març. Al mes de maig es va acordar pagar les setmanades pendents, corresponents als mesos d'abril i maig, però novament els bombers només van rebre el 50% del sou.

El 23 de maig el ple de l'Ajuntament de Barcelona va ratificar l'acomiadament definitiu a finals de mes del personal contractat després

de l'alçament, i el 31 de maig van ser acomiadats tots els bombers que s'havien incorporat al cos al llarg de la guerra, que incloïen els divuit de l'Hospitalet de Llobregat. Tot i que alguns havien agafat el camí de l'exili, fugint de la repressió feixista, alguns dels que s'havien quedat van presentar una instància per demanar que no se'ls destituís, ja que ells eren bombers des de l'any 1932, malgrat haver passat posteriorment a formar part dels Bombers de Barcelona, i també esmentaven la necessitat dels seus serveis. Les autoritats feixistes, però, van desestimar la reclamació.

A partir del juny del 1939, com que l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat no va voler assumir novament l'organització dels bombers, el Servei d'Extinció d'Incendis i Salvaments de l'Ajuntament de Barcelona es va fer càrrec dels serveis a l'Hospitalet des de les seves pròpies casernes. Així, la ciutat del marge esquerre del riu Llobregat no va tornar a tenir un servei propi de bombers fins al 1975, quan la Diputació de Barcelona va obrir-ne un parc al carrer Masnou, amb una dotació de trenta-sis homes. Aquest parc es va integrar als Bombers de la Generalitat el 1980, quan Catalunya va assumir les competències d'extinció d'incendis i salvaments.

Vehícle i carros portamànegues dels Bombers de l'Hospitalet de Llobregat el 1934 (AD / Arxiu Municipal de l'Hospitalet de Llobregat)

Petit esbós biogràfic dels bombers de l'Hospitalet de Llobregat (1936-1939)

José Albaladejo Martínez. Xofer. Nascut a Cartagena el 1906. Mobilitzat el 29-4-1938 amb la lleva del 27. Va servir al Cos de Tren, Batalló de Transport Automòbil, 4a Companyia, 8è Batalló. No es va reincorporar al Cos de Bombers, ja que es va exiliar a França a principis del 1939 i el juliol del mateix any va arribar a Veracruz (Mèxic). Va morir a Mèxic el 1983.

Carnet de bomber de l'Hospitalet de José Albaladejo.

Ermengol Artal Crivillé. Individu. Nascut a Sitges el 1910, fill d'Ermengol i Pascuala. Mobilitzat el 25-10-1937 amb la lleva del 31. Va servir a la 44 Divisió, 145 Brigada Mixta, 578 Batalló. No es va reincorporar al Cos de Bombers, ja que es va exiliar a França a principis del 1939. Va morir a Annonay (França) el 1988.

Vicenç Balaguer Ventura. Individu. Nascut a Borriana el 1903, fill de Vicenç i Encarnació. Mobilitzat el 18-9-1938 amb la lleva del 24. No es va reincorporar. Va entregar el seu equip i l'uniforme el 17-6-1939. Va morir a l'Hospitalet de Llobregat el 1971.

Antoni Duch Rialp. Capatàs. Nascut a l'Hospitalet de Llobregat el 1909, fill d'Antoni i Eulàlia. Mobilitzat el 30-10-1937 amb la lleva del 30. No es va reincorporar. Sense més dades.

Miquel Dumanjó Rovira. Individu. Nascut a l'Hospitalet de Llobregat el 1906, fill de Magí i Joaquina. Mobilitzat el 9-4-1938 amb la lleva del 27. Reincorporat al cos el 26-1-1939, el 26 d'abril va ser detingut per agents falangistes, acusat de perseguir gent de dretes, a més de ser d'Estat Català i de la UGT. Va ingressar a la presó Model de Barcelona i va ser jutjat en consell de guerra, i el juny del 1939 va ser condemnat a dotze anys i un dia de reclusió temporal pel delictes de rebel·lió militar. Va morir a l'Hospitalet de Llobregat el 1978.

Antonio Escudero Ferré. Capatàs. Nascut a Barcelona el 1907. Mobilitzat el 25-4-1938 amb la lleva del 28. Es va reincorporar a principis del 1939. Va entregar el seu equip i l'uniforme el 31-5-1939. Sense més dades.

Ramon Estudillo López. Individu. Nascut a Cadis el 1895. Va fer de bomber fins al 31-5-1939. Sense més dades.

Tomás García Martínez. Xofer. Nascut a Cartagena el 1904, fill de Fulgencio i Josefa. El juliol del 1936 va donar suport al bàndol colpista. Va ser perseguit per elements de la FAI i va marxar al front d'Aragó com a xofer d'un periodista. El setembre del 1936 es va reincorporar als bombers. Mobilitzat el 4-5-1938 amb la lleva del 25. Va servir a la Guàrdia d'Assalt, parc mòbil número 3, 3a Companyia. No es va reincorporar al Cos. Va ser detingut el 31-8-1939, acusat de ser membre de la CNT, d'allistar-se voluntàriament com a xofer de la Guàrdia d'Assalt i d'ajudar el SIM, i va ser empresonat a la Model. Durant el procés, tots els testimonis van afirmar que Tomás García era addicte al Movimiento Nacional. Va ser alliberat el 5-12-1939 i el seu cas es va sobreseure el 18-12-1939. Per causes que desconeixem, entre el 1940 i el 1945 va estar empresonat al camp de concentració de Reus. Va morir a Igualada el 1987.

Vicenç Ibàñez Bertran. Individu. Nascut a Lluçena el 1905. Mobilitzat l'1-6-1938 amb la lleva del 26. Va servir al centre de reserva i especialització d'artilleria núm. 1, 4a agrupació. No sabem si després de la guerra es va reincorporar. Va entregar el seu equip i l'uniforme el 9-6-1939. Sense més dades.

Josep Lladó Marimon. Individu. Nascut a Igualada el 1907, fill de Pau i Magdalena. Mobilitzat el 4-5-1938 amb la lleva del 25. Va servir en la 143 Brigada Mixta, Companyia de Sapadors. Reincorporat a principis del 1939, va fer de bomber fins al 31-5-1939. Va morir a l'Hospitalet de Llobregat el 1992.

Pere Muñoz i Vázquez. Individu. Nascut a Barcelona el 1901. Mobilitzat el 10-1-1939 amb la lleva del 22. Va ser fet presoner per l'exèrcit franquista i empresonat a Pamplona. Reincorporat al cos cap al març del 1939, va fer de bomber fins al 31-5-1939. Sense més dades.

Jaume Oliva i Aragonès. Individu. Nascut a Mont-roig del Camp el 1902. Mobilitzat el 5-9-1938 amb la lleva del 23. Amb la seva unitat militar va creuar la frontera a principis del 1939. Va tornar de l'exili el 12-2-1939. Empresonat al camp de concentració de La Rinconada (Sevilla), va ser alliberat el maig del 1939. No es va reincorporar al cos. Sense més dades.

Pere Oliva i Aragonès. Individu. Nascut a Mont-roig del Camp el 1899. Mobilitzat el 23-1-1939 amb la lleva del 20. Va ser fet presoner per l'exèrcit franquista i internat en un camp de concentració. No es va reincorporar al cos. Sense més dades.

Bernardo Pérez Vila. Individu. Nascut a Caudete el 1892, fill de Rafael i Modesta. Va fer de bomber fins al 31-5-1939. Va morir a Montesa el 1948.

Josep Pujol Busquets. Capatàs. Nascut a l'Hospitalet de Llobregat el 1892, fill de Josep i Emília. Mobilitzat el 18-9-1938 amb la lleva del 24. Es va exiliar a França a principis del 1939. El 25-5-1939 es va embarcar, a Seta, al vaixell *Sinaí* per anar cap a Mèxic amb la seva família, on va arribar el 13-6-1939. Sense més dades.

Fitxa de migració de Josep Pujol Busquets per entrar a Mèxic (Ministerio de Cultura)

Narcís Sabadell Funoll. Individu. Nascut a l'Hospitalet de Llobregat el 1907, fill de Marcellí i Mercè. Mobilitzat el 21-4-1938 amb la lleva del 28. No sabem si es va reincorporar al Cos de Bombers. El 1946 se li va desestimar la petició de reingrés. Sense més dades.

Antonio Tadeo Vidal. Individu. Nascut a l'Hospitalet de Llobregat el 1912, fill de Joaquim i Dolors. Mobilitzat el 12-11-1937 amb la lleva del 33. Fet presoner per l'exèrcit franquista a principis del 1939 i internat a Santoña (Santander), el 30-3-1939 es va allistar a l'exèrcit franquista (Batallón de Montaña de Flandes núm. 5), del qual va ser llicenciat el 17-6-1939. Es va presentar a les oposicions de Bombers de Barcelona del juliol del 1940 i després d'aprovar-les va ingressar al cos el 21-1-1941. Nomenat preferent el 1947. Nomenat capatàs el 1952. Nomenat sotsoficial el 1975. Jubilat el 1976.

Antonio Tadeo Vidal (Arxiu Bombers de Barcelona)

Francesc Vallespi Safons. Individu. Nascut a Bot el 1906, fill de Gabriel i Maria. Mobilitzat el 29-4-1938 amb la lleva del 27. Va ser fet presoner per l'exèrcit franquista i internat en un camp de concentració a Plasencia (Cáceres). No es va reincorporar al cos. Va morir a Barcelona el 1984.

Foto d'estudi d'Antoni Vallespi Safons (Arxiu Família Vallespi)

Cara B

Cara B és un projecte fotogràfic personal de caràcter documental de Francesc Plana, que narra històries i peculiaritats dels bombers a través de retrats de caràcter psicològic.

Francesc Plana i Raffi és bomber de Barcelona des del 2008, actualment al torn B del parc de Montjuïc. I també és fotògraf. El 2018, després de patir una fractura de radi en un servei, va començar a gestar la idea d'explicar en imatges l'altra cara de la feina dels bombers i bomberes, per exposar que no tot és tan bonic com la gent creu: que hi ha accidents, malalties professionals, estrès posttraumàtic, temes de gènere...

Amb l'ajuda de Bombers Solidaris i l'Agrupació Cultural i Esportiva de Bombers de Barcelona, va crear l'exposició «Cara B», que el novembre del 2021 va rebre un premi de la Convocatòria de Projectes VisualKorner i es va exposar al Centre Cívic Pati Llimona de Barcelona el 2022. Al març del 2023 l'exposició es va traslladar al Col·legi de Periodistes de Catalunya i al juny es va poder veure a l'Institut d'Estudis Vallencs, a Valls, ciutat on va néixer Francesc. Finalment, al gener del 2024 s'ha exposat a la Biblioteca Pública de Lleida.

Cadascuna de les divuit fotografies que componen el projecte va acompanyada d'un text biogràfic i descriptiu. A continuació en reproduïm alguns:

- Francesc Plana presentant l'exposició al Centre Cívic Pati Llimona

JOSEP ANTON ALCOBA

Bomber del Cos de Bombers de Barcelona des de l'any 1978.

La revetlla de Sant Joan del 1986 es va requerir l'actuació dels bombers per a un servei de «fum local» a l'antiga fàbrica de la Danone del carrer Mallorca, que estava en situació d'abandonament. En accedir a l'interior de l'edifici per buscar l'origen del fum, el Josep Anton, *l'Alcoba*, va caure en un pou de vuit metres de profunditat ple d'oli i brases. Per culpa de la precarietat de l'equipament que duien en aquella època, va patir cremades de tercer grau a tota l'esquena. A més, com que no era habitual utilitzar els equips de respiració autònoma en aquella tipologia de serveis, perquè «estava mal vist» i denotava «poca valentia», també va patir una intoxicació per inhalació de fum.

Va ser rescatat pels companys, que el van trobar inconscient i el van traslladar a la Unitat de Cremats de l'Hospital Vall d'Hebron. Allà se li van practicar dues intervencions quirúrgiques per implantar-li pell dels braços a l'esquena, i va passar dos mesos ingressat abans de rebre l'alta hospitalària. Després de sis mesos de baixa laboral va tornar a treballar a Bombers i a poc a poc va anar guanyant confiança, fins a sentir-se de nou amb forces per tornar a primera línia de foc.

Des de l'any 2013 està jubilat com a oficial.

MÀXIM DEL VALLE

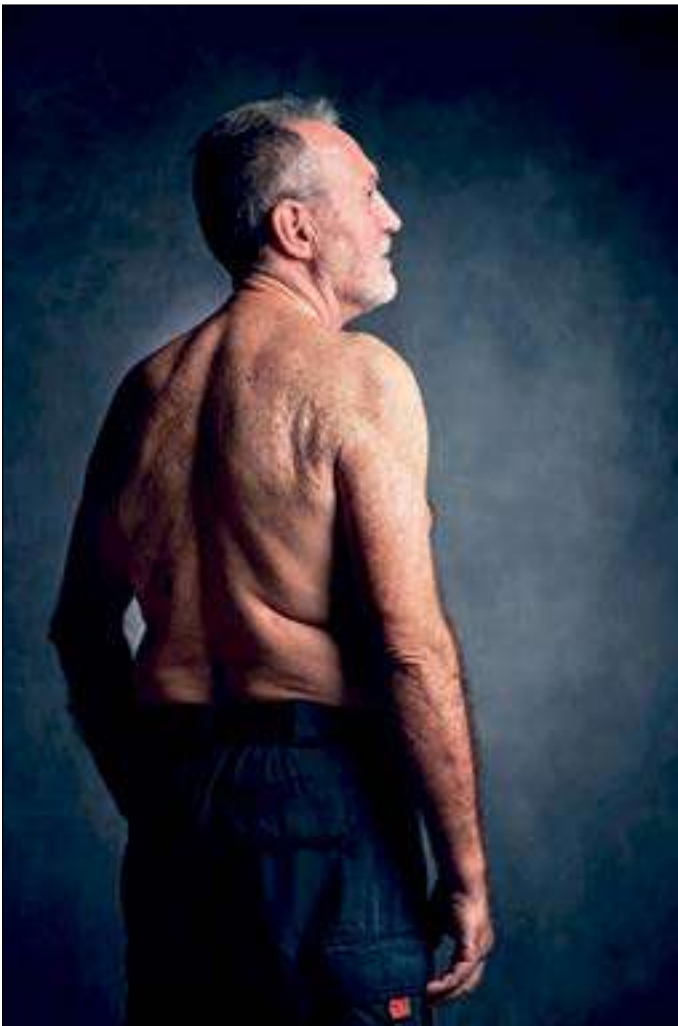
Bomber del Cos de Bombers de la Generalitat de Catalunya des de l'any 1985.

El 20 de novembre del 1971 el seu pare, bomber de Barcelona, va morir en acte de servei en un foc d'indústria.

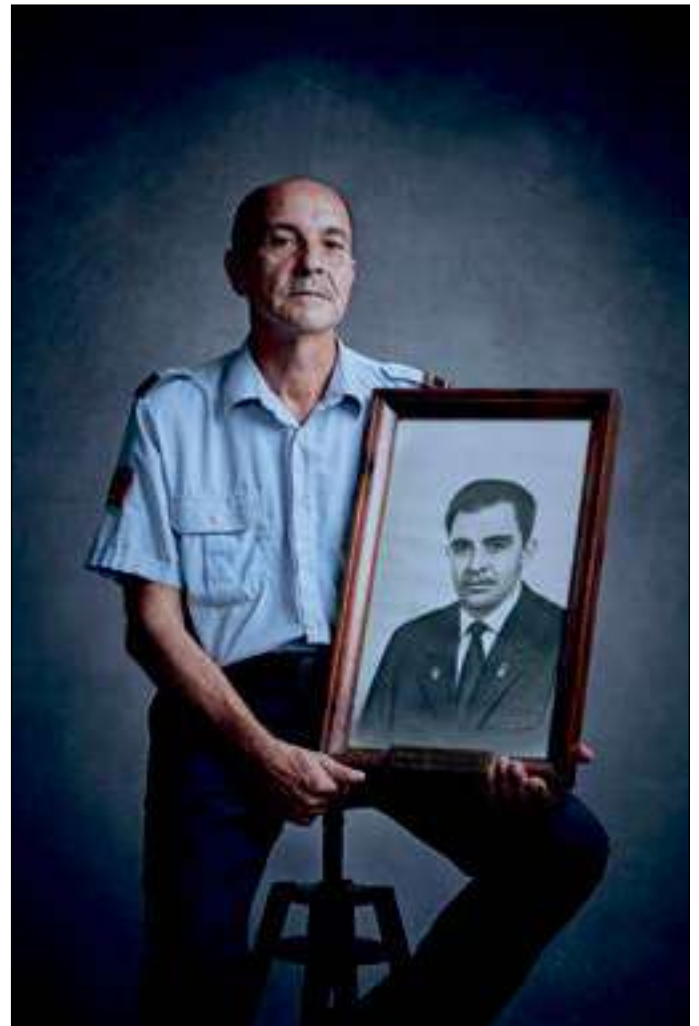
El Màxim, vinculat a Bombers de Barcelona des de la infància, recorda com jugava al parc de bombers del carrer Provença. Després de l'accident del seu pare la família va passar una època difícil, perquè en aquell temps les vídues no tenien dret a cobrar res de l'assegurança per accident laboral del marit. Tot i aquestes dificultats, ell sempre va desitjar ser bomber.

Arquitecte tècnic de professió, va accedir a l'escala tècnica del Cos de Bombers de la Generalitat l'any 1987 com a sotsinspector. L'any 1992 va entrar a formar part del Cos de Bombers d'Andorra com a director.

Actualment treballa com a cap del Servei Tècnic General del Cos de Bombers de la Generalitat, als Serveis Centrals de Cerdanyola del Vallès.

Retrat de Josep Anton Alcoba per Francesc Plana

Retrat de Màxim del Valle per Francesc Plana

LUIS ORTIZ**Bomber del Cos de Bombers de Barcelona des de l'any 2007.**

El 26 de febrer del 2010 José Garrido i Luis Ortiz, amics i companys de feina, compartien guàrdia al parc de bombers. Una sortida a un transformador elèctric, amb informació poc precisa i amb un nen com a protagonista de la història, va esdevenir l'accident en el qual José Garrido va perdre la vida per electrocució.

Des d'aquell dia fatídic, el Luis va començar a sentir ràbia, frustració i també por, una por que amb el temps va anar creixent i que al cap de cinc anys, coincidint amb el naixement de la seva filla, feia que en cada servei, quan pujava al camió, es generés un quadre d'ansietat que va desembocar en un trastorn per depressió. És en aquest moment que va deixar la feina de bomber i es va centrar en la seva recuperació psicològica i personal.

El Luis recorda aquella decisió difícil, vista com una «feblesa emocional» dins d'un col·lectiu en el qual no era habitual parlar d'aquestes coses i en què la imatge social dels bombers com a «superhomes» encara l'hi feia més difícil.

Actualment, el Luis torna a treballar de bomber en primera activitat al parc de la Zona Franca de Barcelona i es considera completament renovat, algú que ha evolucionat com a persona i com a bomber.

Retrat de Luis Ortiz per Francesc Plana

CARLOS PONS**Bomber del Cos de Bombers de Barcelona des de l'any 1988.**

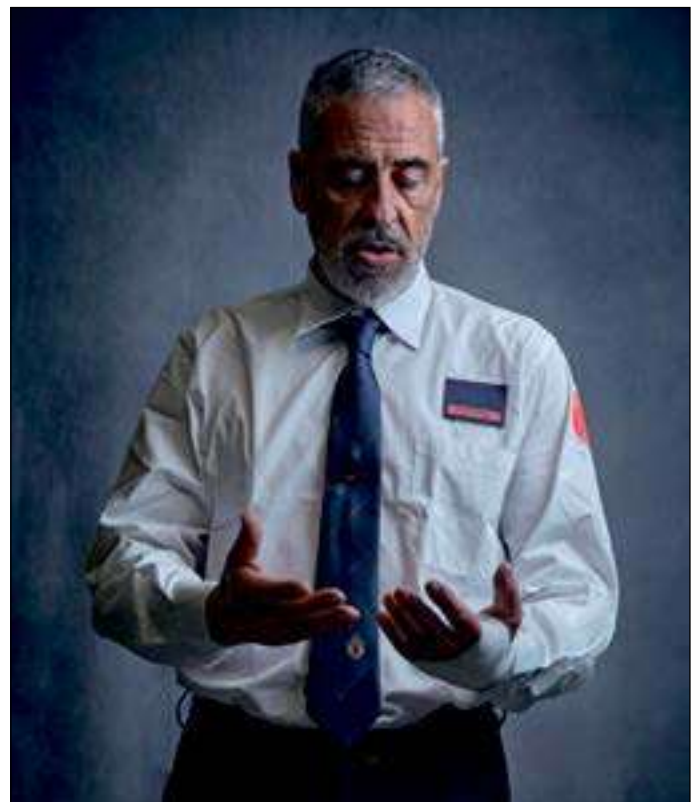
El dia 1 de març del 2022, al parc de bombers de la Zona Franca hi va arribar l'avís d'un servei de foc en un pis. Quan l'única dotació d'aquell parc anava de camí, els van informar que hi havia una persona atrapada en un balcó. Mentre pujaven per les escales, el propietari del pis les baixava cridant que la seva dona i «las nenas, las nenas» estaven atrapades dins de l'habitatge.

Els bombers van donar prioritat al rescat de les persones, deixant de banda l'extinció del foc. Carlos Pons i Mario Aspano van entrar al pis, sense línia d'aigua, per fer el rescat. Un cop dins hi va haver un canvi en el comportament del foc i es va produir un *flashover* (explosió per autoignició dels gasos en un incendi interior, deguda a l'aportació d'oxigen) que va provocar que el Carlos es quedés sense visibilitat i perdés l'orientació. Mario Aspano, menys afectat per l'explosió, va aconseguir rescatar el Carlos i treure'l al replà de l'entrada del pis.

L'accident va deixar al Carlos cremades de primer i segon grau a l'esquena i les mans. Un cop finalitzat el servei se'ls va informar que s'havia pogut rescatar la dona atrapada al balcó i que «las nenas» eren les tres gates que vivien amb el matrimoni. Dues van perdre la vida i la tercera va sobreviure.

Durant les setmanes posteriors a l'accident, i gràcies en part a la seva parella, el Carlos va començar a ser conscient de l'ansietat que li havia provocat la situació de perill d'aquell dia. Aleshores va començar a treballar per superar l'estrès post-traumàtic.

Actualment treballa com a bomber en primera activitat al parc de la Zona Franca de Barcelona.

Retrat de Carlos Pons per Francesc Plana

RAFAEL OLAYA, TRIQUI

Bomber del Cos de Bombers de la Generalitat de Catalunya des de l'any 1989 a Santa Coloma de Gramenet.

El 12 de gener del 2006 s'activa una dotació per a un servei d'inspecció tècnica de gas. El que en un principi no semblava una actuació perillosa va acabar amb conseqüències dramàtiques per als actuants. Es van fer lectures de gas a tota la finca i es va observar que els rangs eren dins els límits d'inflamabilitat. Davant d'aquesta perillositat, es va donar l'ordre de tallar el subministrament. Per diferents motius, es va trigar molt a fer el tall, i en aquest període de temps hi va haver una explosió que va destrossar la finca i la va deixar en situació de col·lapse total.

El balanç final de l'accident va ser de dues persones mortes, vint-i-dues de ferides (tres en estat molt greu) i cent cinquanta desallotjats. Arran de l'explosió, la vida del Triqui va canviar radicalment, ja que va perdre per complet la cara a causa de la deflagració. També va perdre un vuitanta per cent de la visió.

A partir d'aquell moment va començar un viacrucis per reconstruir-li el rostre, amb més de divuit operacions fetes a l'Hospital Vall d'Hebron de Barcelona. La seva reconstrucció facial va esdevenir una de les més importants i complexes del món.

Actualment treballa de bomber en segona activitat fent de coach de les noves promocions a l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya.

Retrat de Rafael Olaya per Francesc Plana

NÚRIA DEL RÍO

Bombrera del Cos de Bombers de la Generalitat de Catalunya des de l'any 2011.

El 5 de febrer del 2017 es va donar l'avís d'un servei de foc d'habitatge a la Canonja. Un cop acabada l'extinció de l'incendi, la Núria i el seu binomi van dur a terme tasques de ventilació a l'escala. L'edifici, que estava ocupat, es trobava en molt males condicions i l'escala no tenia baranes. Això va provocar que la Núria caigués des del quart pis al tercer, i va picar amb la cara als graons de marbre de l'escala. El resultat va ser la fractura de la mandíbula inferior, la pèrdua de catorze dents i el seccionament d'un nervi, que li va fer perdre sensibilitat.

Després de la reconstrucció de la mandíbula, amb la col·locació de dues plaques a la boca, va començar la recuperació, que va durar tot un any. Passat aquest temps va tornar a treballar en els serveis d'incendi d'habitatge, de primer amb por, però a poc a poc la va anar superant, fins a desenvolupar la seva feina amb normalitat.

Actualment treballa de bombrera en primera activitat al parc de bombers de Tarragona.

Retrat de Nuria del Rio per Francesc Plana

Col·laboracions de Pilarín Bayés amb Bombers de Barcelona

Ricard Cervantes
i Joan Andrés

Pilarín Bayés, la reconeguda ninotaire catalana, ha col·laborat amb els seus dibuixos en diverses ocasions amb Bombers de Barcelona:

- 2002 – *Petita història dels Bombers de Barcelona*
- 2003 – *Petita història dels Jocs Mundials de Polícies i Bombers*
- 2013 – Litografia
- 2020 – *Trencaclosques de Bombers Solidaris*
- 2022 – *Joc de la Foca*

Hem anat a entrevistar-la a casa seva, a Vic, on ens ha rebut amb molta cordialitat. Ens ha declarat la seva admiració per la nostra professió, de la qual ha sigut espectadora en més d'una ocasió. Inclús una nit els bombers vam anar a rescatar la seva mare, que havia caigut al lavabo de casa i no es podia obrir la porta. L'endemà la seva mare li va fer portar pastes al parc de bombers com a agraïment. Com a curiositat, ens ha explicat que l'avi del seu oncle va ser el fundador dels bombers de Vic i que encara conserven un casc de bomber seu.

Ens explica que quan va rebre l'encàrrec de fer els dibuixos de la *Petita història dels Bombers de Barcelona*, que havia escrit Antoni Capilla, va venir a visitar-nos per veure com són els vestits dels bombers, els vehicles, la barra de descens... Precisament va ser el Ricard qui la va rebre. Més tard li

La Pilarín a l'estudi de casa seva. Foto: Ricard Cervantes.

van encarregar il·lustrar la *Petita història dels Jocs Mundials de Polícies i Bombers*. El seu nebot Arcadi, que és bomber a Vic, va participar en els Jocs. Ell també li va demanar de col·laborar en el calendari de Bombers i en els números de la rifa que fan cada any.

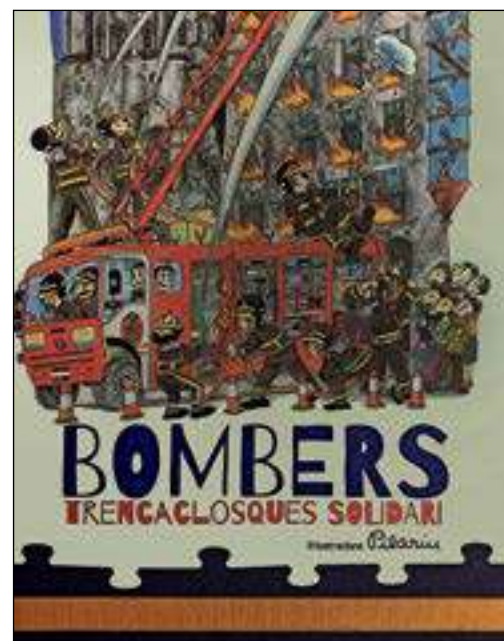
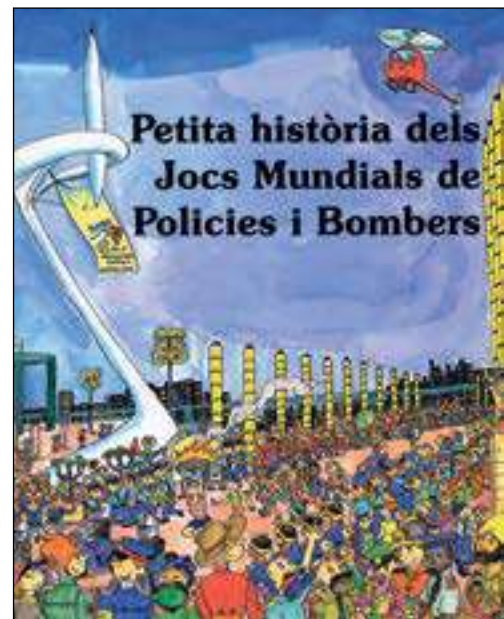
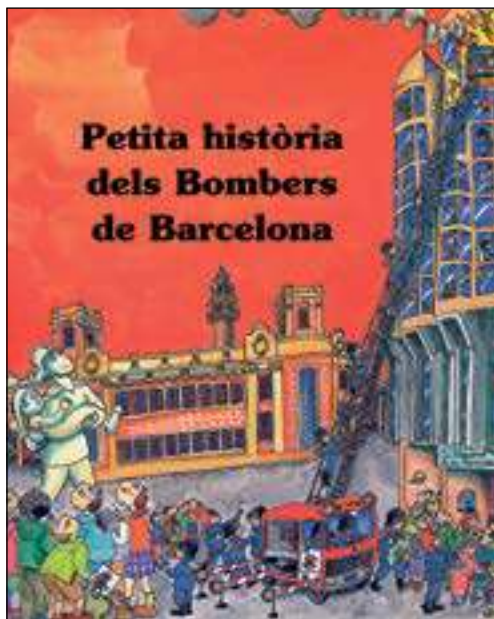
Per a la litografia de l'any 2013, va ser el Ricard

qui va contactar amb ella. Com que la Pilarín dibuixa principalment per als nens, va pensar a representar una actuació èpica, que donés un missatge clar als més petits. Va dibuixar un edifici en flames amb un bomber, dalt de l'escala, rescatant un nen; a baix, petits i grans aplaudeixen l'acció.

Va tornar altres vegades a visitar Bombers de Barcelona, quan li van demanar de fer el Joc de la Foca, perquè també volia que els missatges fossin molt entenedors per als nens.

Des d'aquí volem agrair a la Pilarín tota aquesta dedicació i l'estimació que ha mostrat sempre vers el bombers.

Litografia del 2013 per a Bombers de Barcelona

Collserola en perill: present i futur per a una serra

Joan Baucells
Veí del Mas Sauró i
membre del col·lectiu
«Collserola en perill»

El dissabte 20 d'abril el Casino de la Floresta va acollir l'acte «Collserola en perill: present i futur per a una serra». Organitzat per diferents associacions de veïns i veïnes que viuen al Parc, la primera taula va permetre abordar aspectes del present de la prevenció d'incendis.

L'acte va comptar amb la presència de Raimon Roda, gerent del Parc de Collserola, i Antoni Mur, inspector del Cos d'Agents Rurals de la Generalitat, amb els quals vam coincidir en la urgència d'avançar en plans d'autoprotecció a tots els barris

de muntanya. A tots els participants els va sorprendre que només els barris de les Planes de Barcelona disposessin de plans d'autoprotecció. Seria urgent que la resta de municipis que fa anys que incompleixen la normativa avancessin en el disseny d'aquests plans, perquè són una eina fonamental per a la informació, la formació i la coordinació dels veïns en cas d'incendi forestal.

També es va exigir que es flexibilitzés la norma Granada. És un contrasentit que els veïns estiguin obligats a netejar les seves parcel·les, i per tant a tallar arbres, i que alhora hagin de pagar milers d'euros per cadascun dels arbres que tallen.

Per últim, els agents ru-

rals de la Generalitat van reconèixer que les franges de protecció estan mal fetes. Segons els seus informes de l'any 2023, moltes d'aquestes franges no estan executades i sovint les que sí que ho estan no respecten la normativa. Els arbres continuen a menys de sis metres de distància o en altres ocasions les capçades dels arbres es toquen.

En la segona taula, centrada més en el futur de Collserola, l'ambientòleg Martí Boada i Martí Rossell, bomber del Grup d'Actuació de Bombers (GRAF), van cridar l'atenció sobre la necessitat de preparar-nos per als incendis de sisena generació. En un context de canvi climàtic com aquest en que ens

trobem, és inevitable que la serra, tard o d'hora, acabi cremant. Cal ser-ne conscients per, sense por, començar a preparar-nos. Crec que tots els assistents —tant veïns com representants de les administracions afectades— vam veure clarament que per a això cal més inversió, dissenyar noves polítiques públiques de gestió forestal, establir nous marcs normatius per fer-les possibles i preparar plans d'autoprotecció.

Tots plegats vam prendre consciència que s'havia fet un pas endavant en el diagnòstic. Però la urgència climàtica és tan enorme, i els anys de desídia han estat tants, que molts tenim la sensació que els passos que es van fer encara són pocs.

Necessitem un acord de ciutat. Trenta anys després dels Jocs Olímpics del 92, ja seria hora que Barcelona donés l'esquena al mar i comencés a mirar cap a la serra. Ens hi juguem molt.

Martí Boada i Martí Rossell durant la conferència

Boscós, emergència climàtica, focs. On som, cap on anem

Martí Boada i Marc Castellnou

L'arribada de pluges aquests darrers dies ha alleujat suau la tensió i el neguit social per les primeres manifestacions de la manca d'aigua, que han obligat a prendre mesures dràstiques en alguns sectors i que han afectat especialment uns col·lectius socialment estratègics com són els productors de cereals i fruita.

Tanmateix, aquest episodi meteorològic no ha de fer oblidar que el context de sequera que patim, d'una intensitat desconeguda, va associat al canvi climàtic, el qual deriva principalment de les emissions de CO₂, un gas d'efecte hivernacle que no es veu ni s'olora, de manera que la gravetat dels seus efectes no es percep socialment. Aquestes emissions tan perniciosos tenen a veure sobretot amb el model energètic dels processos productius i de mobilitat.

Tot i que corregir la situació demana mesures molt complexes, és urgent fer-ho. Les emissions de CO₂ s'expliquen pel carboni captiu: extraïem els hidrocarburs dels jaciments, els refinem, els incorporem als processos de combustió i n'aboquem els gasos a l'atmosfera. Això produeix una carbonització de la troposfera i l'estratosfera, unes estructures bàsiques per als processos meteorològics i climàtics que els humans no governem i que determinen la configuració de la biota, l'escenari exis-

tencial dels humans.

El canvi climàtic no es una qüestió de fe, de creure-hi o no; a hores d'ara n'hi ha evidències de sobres. Gràcies al rigor dels estudis més solvents se'n coneixen les causes amb claredat, i un problema notori és que les mesures correctives, tímidament subscrietes en grans convencions internacionals (les cimeres del clima), són insuficients i que les mesures reals que s'apliquen són escasses.

Catalunya, país inflamable

La sequera és una de les manifestacions d'aquesta greu situació, que no han fet més que començar. S'ha de tenir en compte que una part important de la crisi ambiental s'expressa als boscos i en el risc d'incendis de control complicat.

Per començar, Catalunya és un país de boscos (sense saber-ho). Els boscos estan en creixement continu a causa de la producció primària sense intervenció humana, a partir de la radiació solar i les precipitacions espontànies. Aquest creixement és vertical, ja que els arbres van creixent en alçada, i horitzontal, per l'ocupació de les pastures i els conreus abandonats.

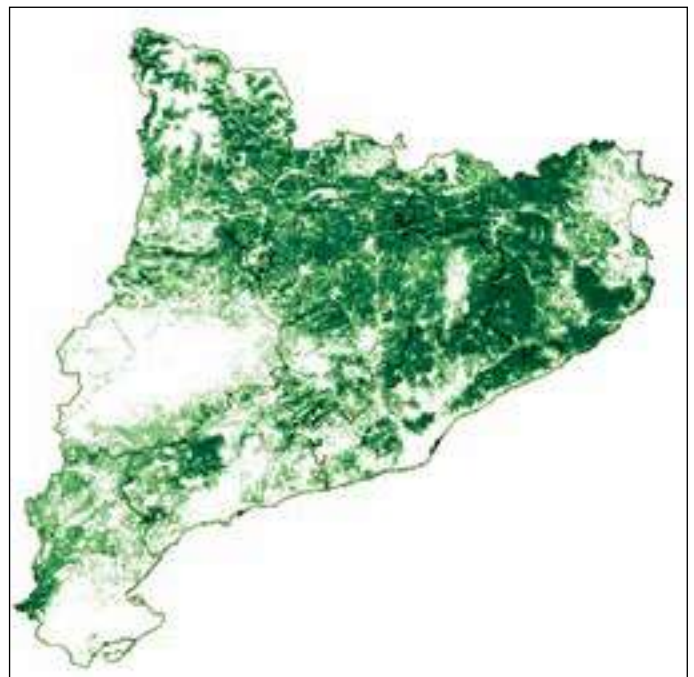
Aquesta dinàmica dona un resultat contemporani excepcional. En efecte, actualment un 65% del país és superfície forestal, de la qual gairebé el 50% són boscos. Acumulativament, cada any hi ha un augment d'uns quatre milions de tones de

biomassa arbòria, que representen la incorporació anual d'uns trenta milions d'arbres nous als estocs forestals del país.

Això s'explica, entre altres motius, perquè partir dels anys cinquanta, amb l'expansió de l'ús dels hidrocarburs, es va reduir la retirada de la producció primària dels boscos en forma de llenya, carbó, etc., que era d'unes cinc tones per persona adulta a l'any.

Modernament es diria que per expiar la insostenibilitat metabòlica del sistema urbà, incapaç d'autoabastir-se de recursos bàsics de caràcter alimentari i energètic, ha sorgit un pensament que veu en la sacralització de l'arbre i del bosc una via expiatòria, la qual determina una mirada basada en la intocabilitat del bosc com a ideal.

Tot i que corregir la situació demana mesures molt complexes, és urgent fer-ho.

Catalunya, un país de boscos sense saber-ho. Superfície forestal 72% (any 2023)

El pastor i el llop

Les primeres informacions sobre els riscos de l'escalfament global i l'augment dels incendis es van publicar al principi dels anys vuitanta, sempre lluny de les informacions alarmistes. Se sintonitzava així amb l'argumentari que inspirava el científic Paul Ehrlich, de la Universitat de Stanford, que insistia que s'havia d'estar atent a no comunicar el risc ambiental d'una manera que espantés la població.

Molt assenyadament, Ehrlich establia que, tot i estar preocupats per l'escalfament global, si el comunicàvem de manera alarmant es donaria l'anomenat «efecte foguerada», semblant al de l'encesa d'un bufador, en què la flama és intensa i sobtada. L'efecte foguerada provoca que el receptor posi en marxa un mecanisme de defensa que el porta a mirar cap a un altre costat. En conseqüència, tot i el neguit per la crisi ambiental, en les nostres activitats de recerca, i particularment en la docència i en la divulgació, havíem d'actuar tenint en compte aquest principi.

Enguany, com a novetat, Ehrlich, des del seu coneixement planetari excepcional, va convocar els mitjans de comunicació dels Estats Units per transmetre'ls la urgència de mobilitzar tots els sectors de la societat civil, sense exclusions, atès que «la humanitat està molt distreta, asseguda a la branca que estem serrant». L'asseveració d'Ehrlich és un avís sobre la situació de crisi actual respecte als alarmants canvis del clima, amb incendis, pluges torrencials, crisi climàtica, onades de calor i altres fenòmens extrems.

Les causes d'aquesta crisi són ben conegudes i no hi ha cap evidència de progrés dels acords per corregir-la.

Com diu l'ecòleg John Bellamy Foster, «en aquests moments no podem estar tocant el violí, mentre el bosc se'ns crema».

Així doncs, com ens hem de mirar el que està passant, tenint en compte que només veiem el que entenem?

La sequera verda

Tenim una sequera excepcional per falta d'aigua, però al bosc hi tenim una alta mortalitat d'arbres, especialment a muntanya, que no és només per aquesta causa. El que passa actualment és que se sumen dues seques: la determinada per la falta de pluja, ben coneguda, i la tèrmica, provocada per l'augment de les temperatures mitjanes.

Hem de tenir en compte que una temperatura mitjana alta fa que la vegetació estigui activa més dies (els hiverns són més curts) i amb més intensitat, de manera que acaba necessitant més recursos. És a dir, amb el canvi climàtic al bosc li ha pujat el cost de la vida i amb la pluja de sempre no en té prou, i menys si plou poc.

I a tot això cal sumar-hi que sense gestió forestal, sense els grans gestors tradicionals (els ramats i l'activitat extractiva), la vegetació és més abundant, cosa que també eleva les necessitats hídriques. Aquesta situació és simplement insostenible, ja que provoca que sigui més fàcil que es cali foc i que el foc tingui més superfície per cremar.

Catalunya, boscos que se'n van, boscos que arriben

La falta de les condicions necessàries per sustentar-se fa que els nostres boscos estiguin subjectes a

canvis. Hem sentit explicar que els boscos estan pujant de cota per trobar un clima més adequat, però també migraran cap al nord. A llarg termini, però, no perdem els boscos, sinó que perdem les espècies que coneixem i n'arriben de noves que hem de conèixer. Com en les nostres vides, en què la gent gran marxa i n'arriba de jove. El cicle de les nostres vides es pot comparar al dels nostres boscos, que, lluny de ser un decorat estàtic, són vius, com nosaltres. Entendre el cicle és clau per entendre el moment actual.

L'immobilisme es una decisió fatal

En aquest context, sense voler espantar ningú i entenent que estem en un moment de canvi, cal situar el foc en el seu context. No entendre el moment i deixar de prendre decisions és el que estem fent com a societat. Volem protegir el bosc, volem garantir la preservació de la biodiversitat i ens espantem davant les flames, però no volem assumir la decisió de gestionar un territori i acompanyar-lo en el canvi adaptatiu, i evitem actuar perquè ningú ens pugui assenyalar com a responsables d'aquest canvi.

Actuem, doncs, com el que veient un problema decideix girar la cara per no veure-s'hi involucrat. Però els incendis són la part visible d'un problema estructural derivat d'un paisatge abandonat, captiu del nostre immobilisme i no adaptat a les condicions climàtiques actuals. Si els ajudem, els boscos que vindran estaran adaptats al nou clima, seran diferents.

No hauríem d'estar passius davant del canvi que ja tenim a sobre.

No hauríem d'estar passius davant del canvi que ja tenim a sobre.

Simulacre d'incendi forestal a Collserola

Bombers de Barcelona

El 26 d'abril es va fer un simulacre d'incendi forestal a Torre Baró, amb els objectius següents:

- Treballar la resposta de Bombers en incendis forestals, fent especial èmfasi en l'actuació en interfície urbana.
- Millorar la coordinació dels veïns i veïnes amb els grups actuants en una emergència.
- Treballar les eines de coordinació entre els diferents grups actuants en cas d'activació d'un pla d'emergència.
- Millorar la coordinació entre el Centre de Comandament Avançat i el Centre de Comandament de Bombers.
- Fer divulgació de la prevenció d'incendis.

Es va simular un incendi amb patró topogràfic litoral, el més habitual a Barcelona. Es va iniciar als voltants de les 16.30, hora en què el sol i la vegetació dels vessants est i sud de la serra de Collserola assoleixen algunes de les temperatures més altes del dia, en què el Sol ha escalfat tota la vegetació i n'ha fet disminuir els valors d'humiditat, i en què per tant hi ha més predisposició a l'incendi. Es va considerar un vent de marinada de component sud i amb una velocitat d'uns 6 m/s. Aquestes condicions són molt acostades a les que es podrien experimentar en la realitat.

En el simulacre, l'incendi l'havia ocasionat un petard llançat al Parc de la Font d'en Magués, des d'on s'havia propagat bàsicament pel vessant sud de la petita olla que forma el torrent, ja que tant el pendent com la insolació i l'exposició al vent doten aquest vessant d'una alineació 3/3. Aquest vessant va constituir el flanc dret de l'incendi. El flanc esquerre va progressar en alineació 1/3 pel vessant nord de l'olla, en direcció a la carena del Mirador de Torre Baró. Aquesta progressió seria més lenta, ja que aquí hi ha menys alineació i el vent de marinada la frena una mica.

Entre altres coses, aquest simulacre també va servir perquè el veïnat conegués la resposta operativa de Bombers i les eines que utilitzen, així com per avaluar la coordinació amb altres agències municipals com el Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona, la Guàrdia Urbana de Barcelona i el mateix Districte.

També es pretenia que els veïns i veïnes dels barris de Collserola entenguessin bé què vol dir *confinament*, *evacuació* i *evacuació/confinament en segona línia*, que és quan s'ordena als veïns i veïnes d'una primera línia de cases on impactaria el foc que es confinin a les cases de la segona línia o la tercera en cas que no se'ls pugui evacuar cap a un punt segur de reunió.

Aquest any, Bombers de Barcelona ha actualitzat els deu protocols d'emergència dels barris de Collserola. Calia revisar-los, ja que no tots tenien el mateix format, i també era necessari simplificar-los. Ara tots tenen el mateix format i s'han simplificat. Es pretén que el veïnat tingui un paper rellevant en la prevenció i la conscienciació respecte al risc.

Coordinació entre agències de l'Ajuntament i veïnat

Centre de Comandament de Bombers

Organització de la Intervenció: Situació Tàctica Actualizada

Organització de la Intervenció: Esquema de la Intervenció

VIII MILLA NÀUTICA SOLIDÀRIA BOMBERS DE BARCELONA

DIUMENGE 30 DE JUNY, A LES 10.00 H
PLATJA DE BOGATELL

Asociación
AELAM Española de
Linfangioleiomiomatosis

#VIIImillaBombersBCN

www.cebombersbcn.cat

mosos d'esquadra
EESV

